

سوزوان

يازى و زىبا داستانیدن قوشيق نمونه لرى

(افغانستان اوزبىکلری نىنگ بديعى آغزه کى ايجاديدن)

يازيب آلوچى و نشرگە تىارلاوچى

داكتر فيض الله ايماق

حاجى عبد الجليل رشيد زاده سمرقندى

همتى و حامىلىكىدە چاپ ايتىلدى

مهتمم: نذير احمد ظفر

تاشكىند - اوزبىكستان

٢٠٠٣ - يىل

كتاب نینګ نامى: سوزوان

كتاب موضوعى:

افغانستان او زېيکلری نینګ بد یعنی آغزه کې ایجادیدن
یازیب آلوچى و نشرگه تیارلاوچى: داکتر فیض الله ايمان
ناشر و حامي: حاجی عبد الجليل رشیدزاده سمرقندی
چاپخانه: "زر قلم"

صحيفه لاوچى: نادرجان غیاثوف

رسام: م. عادل

مهتمم: نذير احمد ظفر

چاپ: ۱۳۸۲ = ۲۰۰۳ - بیل

تیراژ: ۱۰۰۵

منت دارچىلىك

خلق آغزه کى اىيچادى ، معنوى ميراثىمېز نمونه لرىدىن بىرىيدىر. شونىنىڭ اوچون ھم بوندە ئى دۇدانە ائرلەرنى توپله ش وارنى خلققە يېتکزىش ، خىرلى ئىللەردىن دىر.

مىن "سوزوان قوشىقلارى" كتابى نى نىشىدىن چىقە رىلىمىشىدە، مادى جەتىدىن قوللە ب - قوو تله گن محترم حاجى عبد الجليل رشيدزادە سەرقەندى جىناپلىرىگە اوز منت دارچىلىگىم نى اظهار ايتە من.

داكتىر فېيض الله ايماق

پروفیسر احمد جان قران بیکوف

فیلالو گیه فنلری دوكتوری، تاشکند دولت شرق شناسلیک انسٹیتوتی نینگ ایران –
افغان فیلالو گیه کافیدره سی مدیری.

سوزوان قوشیقلری حقیده تقریظ

هر بیر خلق نینگ آغزه کی ایجاد نمونه لری، اوشه خلق نینگ عصر دوامیده يره تگن مدنی میرايدیر. بو آغزه کی ایجاد نمونه لری، عادته اوشه ملت نینگ و کیللری يشه يدیگن کته بیر حدودده ترقگن بولیب، اولرنی توپله ب اعلان قیلیش خلق آغزه کی ایجادی نینگ جانکویارلری و فولکلور شناس عالملری تامانیدن عمل گه آشيریله دی.

داکتر ایماق انه شو جانکویار فولکلور شناس عالملر سیره سیگه منسوب. او یاشلیگیدناق خلق آغزه کی ایجادیگه قیزیقیب، اولرنی توپله شگن.

ف. ایماق نینگ ۲۵ بیل مدتی ده توپله گن خلق ایجادی نمونه لری ۱۹۸۰ نچی بیل "خلق دردانه لری" نامی آستیده دری ترجمه سی بیلن بیرگه کابلده نشر ایتتیریلگن. او ۱۹۸۶ نچی بیل "افغانستان اوزبیکلری نینگ خلق قوشیقلری" موضوع سیده نامزادلیک علمی ایشینی حمایه قيلدي.

ایماق کابلده باسیلیب چیقتن "خلق دردانه لری" مجموعه سینی بعضی بیر ینگی قوشیقلر بیلن تولدیرگن حالده، کریل خطی گه او زگرتیریب اوشه نام "خلق دردانه لری" عنوانی آستی مده غفور غلام نشرياتیده تاشکند ده چاپ ایتتیردی. مذکور اثرده يازی و زیبا داستانیگه منسوب (سوزوان) قوشیقلری هم اورین آلگن ایدی. داکتر ایماق بو سوزوان لرنی ينه ینگی تورلرینی توپله ب "سوزوان" نامی بیلن عرب الفباسیده افغانستان اوزبیکلری اوچون چاپ ایتیش گه مو جلله گن.

بیزینگ نظریمیزده بو کتاب ۲۳ بیل اوریش دن ایندی آزاد بولگن معنوی جهتدن قشاقلشگن خلق اوچون چاپ ایتیلسه عین مدعاع بولور ایدی، چونکه اونده خلق نینگ اینگ یوکسک آرزو-ارمانلری، اوز عکسینی تاپگن.

سوز باشی اور نیده

محبت اسیریگه آيلنگن کونگل لر عاشقانه ترانه و دلنی اورته گوچی خيرگاهی لرنی ايشيتگنده هجران او تиде شکسته بولگن قلبیگه ملهم تاپگندیك بوله دی. هر بير ديلدن و تيلدن قوشيق ينگره يدی.

مذكور ترانه لر ايسه وطن نينگه هر گوشه سيدن هر بير قيشلاعیدن، ده له لردن تو لاشه چه لينه دی. هجر او تиде کويگن عاشق يوره گيدن آتيليب چيقن بونده ی ترانه لر ماوى آسمان و ايکين زارلرنى ينه ده هم مفتونکار قيله دی.

هر بير تيلدن تره لگن خلق تيرمه لري، دوبیت لر يعني عاشقانه تورتيلیکلر بى پایان وادیده عشق يوليده کويگنلرنى شکسته بولگن هر بير قلبگه ييتبىپ باره دى و اولر حقىدە گى ايرتك و حکایه لر يوره كدن يوره كگە، نسل دن نسل گە او تىپ كيله دى.

عزيز ڪتابخوانلرا!

قولينگىزدە گى اوشبو موجز گىنه مجموعه خلى آغزه کى ايجادىدە گى تورتيلیکلردن عبارت بولىب، عادى خلق اونى "يازى و زىبا" يعني ايکىكى شکسته قلب نينگ صاف محبتى نى ترّنم ايتوچى عاشق و معشوق لر صفتىدە بىلە ديلر.

"يازى و زىبا" نينگ هئيغانلى عشقى داستانى (سبز من) ياكه (سوزوان) نامى بىلە داتى دى. "سياه موى و جلالى"، "وامق و عذردا"، "ليلى و مجنون"، "روميو و ژوليت" و باشقە عاشقانه داستانلر سينگە رى فارياب، جوزجان، سرپل و باشقە تركى زيان ولايت خلقلىرى نينگ ياش و قرى سى، ايركگە و عيالى نينگ دليدن جاي آلگن.

مذكور داستان تورتيلیکلرى نمونه لرى كوپراق خاتىن قىزلرنىنگ قالىن توقيشى، كشتە چىلىك و تيكوچىلىك بىلە شغللنىڭ و قتلر و سومە لىك پىشىريش و ياورچاق تارتىش جريانىدە آيتىلە دى.

مملكت نينگ او زېيكلر استقامت قىلوچى منطقە لريدىن فولكلور شناس عالم داكتىر فيض الله ايماق تامانىدەن يازىب آلينگن خلق آغزه کى ايجادى نينگ دُرداشه لرى يعني مقالىلر "ضرب المثللر" ، ايرتكلىر، داستانلر، باله لر قوشىقلرى و اويسىن لرى و تاپيشىماقلرنىنگ

آيريملىرى افغانستان مدنىت وزيرلىگى طرفىدين ۱۳۵۹ يىلى (۱۹۸۰ - عيسوى) ده " خلق دۇدانە لرى " نامى آستىدە عليحده كتاب حالىيە نشر ايتىلگەن .

او شبو قولىنگىزدە گى كتابدە ايسە، " يازى و زىبىا " داستانى نىنڭ تورتلكلرى كتاب بخوانلرگە حوالە قىلىنە دى .

بو كتاب ده افغانستان ليك ايىككى سىووچى قلب نىنڭ يعنى عاشق-معشوق لرنىنگ شادىلەك و تىغولرىنى ، محبت آرقە سىدەن تارتىگەن عذاب عقوبىتلرى ، هجران و فراقلرى ، صاف محبىتى و اوز محبىتلرىگە ايرىشە آلمە گەن ايىككى سىووچى دلنى اوز شىرىن جانلارىنى قربان قىلگەنلرى يار تىب بىريلگەن .

بو كتابنى چاپ ايتىشىدە افغانستان ليك ملى تاجر محترم حاجى عبد الجليل رشيدزادە سمرقندى نىنڭ مالى ياردەمى تحسىن گە لا يقدىر . بو وطنداشىمېز نىنڭ ادبىاتىمېز نىنڭ ، فولكلور و آغزە كى اىجادى مېز نىنڭ رواجلنترىشىدە اولكەن حصە لر قوشىشىگە امین مېز . كورستىگەن همتلىرىگە و كىيلگۈسى ايشلىرىگە موقىتلەر تىلە ب قالە مېز .

خلق آغزە كى اىجادىنى توپلە ب كتاب حاليگە كىلتىرگەن فولكلور شناس عالم فيض الله ايماق گە ايسە بوندىن كىينىگى اىجادى ايشلىرىگە آمدلەر تىلە ب قالە مېز .

و السلام و عليكم و رحمت الله و برکات .

نذير احمد (ظفر)

بسم الله الرحمن الرحيم

وقتیکه دلهای باخته مونس ترانه های عاشقانه میشود و زمزمه شاعرانه بر درد مندان هجران
مرحم میگذارد، ازد لی شوری بیاه میخیزد و از هر زبانی سرو دی.

از هرد هکده و مزرعه این ترانه ها بگوش میرسد.

ترانه های که از سینه های سوزان وتب آلد سر میکشد و تامزره آسمان کبود نقش
میبنند.

در وادی نا محدود دو بیتی های عاشقانه و عامیانه هر دلی، به دلبخته متوصل می
شود که حکایت آنان سینه به سینه و نسل به نسل به ما می رسد.

خواننده گن ارجمند!

این مجموعه کوچکی که تحت مطالعه شما قرار دارد، دو بیتی ها یست که مردم عوام آنرا
به "یازی و زیبا" دو عاشق دلبخته نسبت مید هند. داستان هیجان انگیز "یازی و
زیبا" که بنام "سبز من" یا "سوزوان" است همانند داستان های "سیاه موی و جلالی"،
"وامق و عذرای" ، "لیلی و مجنون" و غیره در اذهان پیر و جوان، زن و مرد ولایات
فاریاب، سرپل، جوزجان و بعضی از ولایات دیگر ترکی زبان نقش بسته و اثراتی بجا گذاشته
است.

این دو بیتی ها عموماً توسط زنان و دختران در وقت باقتن قالین و گلیم، پختن سمنک،
سوzen دوزی، آرد کردن غله توسط دستامن، خیاطی و خامک دوزی خواننده می شود.

قسمتی از این دو بیتی ها توسط دانشمند گرامی و فولکلور شناس مشهور کشور محترم
دکتر فیض الله ایماق در پهلوی سایر آثار فولکلوریک و ادبیات شفا هی مردم او زبیک زبان
افغانستان چون انواع سرود ها، داستان ها، قصه ها، سرود و بازی های اطفال، ضرب المثل ها،
چستان ها و غیره در سال های گذشته از مناطق او زبیک نشین کشور عزیز ما افغانستان جمع
آوری و در مجموعه بنام "دردانه های خلق" که از طرف وزارت اطلاعات و کلتور وقت در
سال ۱۳۵۹ در کابل به چاپ رسید، گنجانیده شده بود. و جای افتخار است که این دو بیتی

ها امروز به قطع گسترده تر و به شکل کتاب جداگانه تحت عنوان "سبز من" اقبال چاپ یافته است.

این دو بیتی ها بیان نگر سرور و شادی، غم و اندوه، رنج و زحمت، هجران و فراق، محبت و صمیمیت، اخلاص و اعتماد دو محبوب دلبخ خته که در ولایات شمالی افغانستان چشم بد نیا گشوده و در راه نیل به آرزو های خود جان شیرین خود را از دست داده اند، می باشد.

چاپ این کتاب در این مقطع زمانی توسط یک تن از تاجران ملی افغانستان نما ینگر فرهنگ دوستی مردم شریف ماست.

این کتاب که به همت مالی الحاج عبد الجلیل رشیدزاده به زیور طبع آراسته شده خود گواه روشن بر حفظ و احترام فلکلور در جا معه ما می باشد.

ما این کار فرهنگی محترم رشید زاده را به دید گان قدر مینگریم و برای جناب شان اجر بیکران و توانایی همیشه گی در رشد و ارتقا خدمات فرهنگی خواهانیم. و برای داکتر ایماق در جمع آوری و طبع چنین آثار گرانبهای موقوفیت های مزید آرزو می نماییم.

و السلام و عليکم و رحمت الله و برکات.

نذیر احمد (ظفر)

خلق محبت نامه سی

افقانستانده يشه يديگن اوزبىك لرنينگ نقل قىلىش لريچه ، يازى اسىلى عاشق، فارىاب ولا يتيگە قره شلى المار قىشلاغىدە دنياگە كىلگن . او زىبىا دىيگن قىزگە عاشق بولىپ ، يار هجرىدە مىجىنون دىك شعرلر تو قىب يورگن. يازى و زىبىا گە نسبت بيريلە دىيگن عشقى شعرلر حاضرچە خلق خاطره سىدە "سېز من" ياكە "سوزووان" قوشىقلارى نامى بىلن سقلىنماقدە. كوبچىلىك بولىپ قالىن ، گىلىم تو قىلگندا، نوروز كونلرى سومە لك پىشىريلگندا، چىرخ يىگىريلگندا و ياورچاق تارتىلگن پىتلىرىدە و باشقە تورلى يغىنلردا خاتىن - قىزلر بو ليرىك قوشىقلارنى اوزىگە خاص دلربا كوى بىلن ايتە دىلر.

روایت ایتیش لريچه ، زىبىا فارىاب ولا يتنى دە گى گلجان صىاد قىشلاغىدە تو غىلگن ايمىش. او نىنڭ آته سى قىپچاقلىك ملا آرتىق بولگن اىكىن. عاشق و معشوقە قبيلە لرى اورتە سىدە از لدن ما جرار موجۇد بولگە نى طفili يازى بىلن زىبىا بىر بىرلىرى نىنڭ وصاللىرىگە يېتىشە آلمە يد يلر. يازى زىيانىنگ هجرى گە بىداش بىرە آلمە ئى او لدىرە دى. او غورە ئى يقىنىدە گى المار قىشلاغى قبرستانىگە دەن قىلىنە دى. زىبىا يازى نىنڭ مازارىنى زىارت قىلگە نى بارە نىدىن خبر تاپىب، بىر نىچتە دوگانە لرى بىلن سىوكلى سى نىنڭ مازارىنى باشىگە اورىب او زىنى هلاك قايلىدى" ، - دىب بهانە قىلىپ ، آرتىگە قىتە دى و كىتە تاشنى باشىگە اورىب او زىنى هلاك قىلە دى.

يازى بىلن زىبىا روایتىدە قىزنى عمكى سى نىنڭ اوغلۇ ھم يخشى كورىشلىگى حكاىيە قىلىنە دى ، فاجعە دن خبر تاپگەن يېگىتەم: "مېنى زىبىا بىلن يازى قىلىنگە نىنڭ اورتە سىيگە كومىنگلر" ، - دىب وصىت قىلىپ، او زىنى او لدىرە دى.

او زىكستان دە ھم يازى بىلن زىبىا محبىتى حقىدە حكاىيە قىلوچى بىر نىچە واريانات لرگە ايگە لىرا-اپىك داستان نىنڭ بارلىگى قىد ايتىلگن. خصوصاً ، ۱۹۶۲ يىلدا "ياش گواردىيە" نشريياتى "يازى بىلن زىبىا" نامى بىلن فيلالوگىيە فتلرى نامزادى آخوند جان صابرۇف تىمارلە گەن داستان نى نشر ايتىگن ايدى. داستان نىنڭ سوز باشى سىدە اثر بىرىنچى مرتە ۱۹۲۵ يىلدا

ر.مؤمن او ف تمانيدن اوچ قورغان ده گى پايتاق قيشلاغىدۇ يازىب آلينگەن لىيگى ، كىيىنچە ليك فولكلور شناس عالملر م.علويه و م. افضل او ف لر ايريم پرچە لرنى جمهورىت نينگ شهرسبز ، كتاب ، چراچىچى ، دەنۋ ناحىيە لرىدىن يازىب آلگەن لىكلىرى حقىدە معلومات بىريلە دى. عالملر يازىب آلينگەن داستان ۱۹ وارىاتىگە ايگە بولىپ ، اوئندە واقعە لر معلوم سۈزىت چىزىيەن ئارقە لى باغله نە دى. كمبىل يىيگىت يازى زىبە نينگ آتە سى پايندە باى اونى الدە ب ايشلە تە دى ، اما قىزىنى او نگە بىرمە يدى. ايکى سىوېشىگەن لر او زېخت لرى اوچون كورە شە دىلر. اولر پايندە باى دن ھم ، او شە بىر نينگ پادشاھ سى عبد الله خان دن ھم اوستىن چىقە دىلر و مراد مقصىد لرىيگە بىتە دىلر.

افغانستاندە يشاوچى او زېيكلر ايجادىدە گى يازى و زىبە نامى بىلن علاقە دار اثرلار ايسە او لاً ژانر جەتىدن "يازى بىلن زىبە" داستانىدۇن فرق قىلە دى. اگر داستاندە سىوېشىگەن لر سرگەشتى بىلن باغلىقى واقعە لر حكايىه قىلىنسە ، افغانستان لىك او زېيكلر نينگ ايجادى دە گى "سبز من" قوشىقلارى فقط لىرييڭ شعرى پرچە لردىن عبارت. قوشىق لرنى معلوم بىر ترتىب دە جايىلە شى مەمكىن ايمسلىيگى سىزىلە دى. شونىنگ اوچون ھم بىز قوشىقلارنى توپلە ب ، باشلە نىش حرفييگە بناء الفبا اساسىدە ترتىب لاشتىرىدىك.

البته ، قشقە درىيا ، سرخان درىيا ولايتىدە سقلە نىب قالگەن "يازى بىلن زىبە" داستانى و افغانستان او زېيكلرى نينگ "سوزوان" ("سبز من") قوشىقلارى اورتە سىدە تارىخي يقىنلىك سىزىلە دى. داستان دە گى ايريم لىرييڭ پرچە لر نينگ مضمۇنى ، قافىھ لە نىشى ، توزىلىشى قوشىق نمونە لرىيگە او خشە ب كىتە دى. شونىنگ اوچون ھم افغانستاندە و او زېيكتاندە يشاوچى او زېيكلر نينگ آغزە كى ايجادى نى مكمل تىكشىرىش ايريم مەم خلاصە گە كىلىش امكانيي بىرە دى ، دىيگەن فىكردە مىز.

افغانستاندە يشاوچى او زېيكلر كويىلە گن قوشىقلار دە عاشق و معشوق نينگ يورە ك دردى و المى عكس ايتىگەن. اما اولر نينگ هەم سىنى ھم فقط عشقى يۇنالىش دە گى لىرييڭ شعرلار صفتىدە قبول قىلىش توغرى ايمىس. خلق تمانيدن يەر تىلگەن ، بعضاً يازى بىلن زىبە اورتە سىدە گى مناسبتىگە علاقە سى يوق تورتىليكلەر ھم شو تور كومدن اورىن آلگەن حاللر اوچرىيدى. خصوصاً "سبز من" قوشىقلارى آره سىدە توى ، عزا مرا سملرىدە ، حتى عادى دم آلىش فرصلرىدە آيتىلە دىيگەن قوشىقلار بار. اولر نينگ تە ئى طرزدە مۇ كور تور كومدن اورىن آلگە نىنى اىضاحلە شى مشكىل ايمىس. سوز وان قوشىقلارىنى كويىلە گن قوشىقچىلەر كىزى كىلگەندا يىنگى تورتىليكلەر ھم يەر تىگەن لر و كويىلە ياتىگەن قوشىقلار گە قوشىب اجرا ايتىگەنلر. كىيىنچە ليك

بو يىنگى تورتلىكلىرى سوزوان تور كومىدىن مەم اورىن اىگلله ب قالگىن. سوزوان لر عموماً اعىال لر، خاتىن-قىزلىرى تامانىدىن ايتىلە دى.

افغانستان اوزبېكلىرى تامانىدىن ايتىلە دىيگەن قوشىقلار تورى خىلمە-خىيل بولىپ، بسو قوشىقلار غزل، بىت، نقش، يارياز، اولن، ناي-ناي، توره وباشقچە ناملىرى بىلەن معلوم و مشهوردىر. و سبز من قوشىقلارنى ايسە يازى و زىبىاگە نسبت بىرگەنلر.

سبز من قوشىقلارى نىنڭ يارقىن خصوصىتلەرىدىن بىرى اولىدە يازى بىلەن زىبىا اسمىرى نىنڭ قىيە-قىيە تىكارلە نىشى دىر. تىنگلاوچىلردا بۇ قوشىقلار اىكى سىويىشكەنلر نىنڭ اوزىگە خاص دىالوگىدىن ياكە محبت موضوعىدە گى ايتىشولىرىن عبارت، دىيگەن توشىنچە حاصل قىلە دى. اولى نىنڭ اىریم لريدە عاشق و معشوق اوزان دوام اىتىگەن اىرېلىكىدىن سونڭ اوچىرە شىش اشتىاقىدە اىكىنلىكلىرى كۈليلە نە دى:

چولىدە كورد يم چول بورى نىنڭ اوزىنى،

ساغىنېبىمن يازى جان نىنڭ اوزىنى.

ساغىنسم - ساغىنمه سەم ايرتە كىيلر،

سولگىين آلېب سوپىرە ئ آق يولىنى.

ھر بىر قوشىق اىتوچى شخص اوزىنى يازى ياكە زىبىا اورىتىدە تصور قىلگەن لېڭى ھم قوشىقلار مضمونىدىن سىزىلىپ تورە دى. قىزىغى شوندە كە ، قوشىق توقياتىگەن خلق شاعرلىرى اوز ناملىرى نىنڭ ياشىرىن قالىشىنى افضل كورگەنلەر و اوز حىاتلىرىنى روایت تەھرمانلارى نىنڭ تقدىرى يېلىن تىنگ قويىڭلار. او تمىش روایتىدە گى اساسى تەھرمان يازى نىنڭ اوز سىويىكلى سىدەن واز كىچىشى مطلقا ممکن بولمە گە حادىت اىكە نىنى انىق بولگە نى حالىدە، اىریم تورتلىكىرىدە و فاسىزلىك حقىدە عهد و پىمان نىنڭ بوزىلىشى حقىدە حكايىھ قىلىنە دى:

دروازنگىز دروازمگە باقە دى،

اورتە سىدەن آب زمزم آقە دى.

آب زمزم سو و یدن ایچگن یازى،
خاتىن آلیب زىما دن کيچگن یازى.

معلوم بوله دى كە، اوز سيو يكلىرىدىن اجره لگن معشوقة لر اييريليك درد لرينى قوشىقلر دە عكىس ايتتىرىشىگە اورىنگن لر. سبز من قوشىقلرى اوزى نينگ موضوع دايىرە سىگە خلق آرە سىدە كىننگ ترقىگن ليرىلەنلىك تور تلىكلىرنى ھم قمرە ب آله دى. بوندە ئى پرچە لردە عادى محتتكش يىيگىت ياكە قىز نينگ حياتى حقىدە گى اىچكى حس - تويفولرى عكىس ايتە دى. استعدادلى ياشلر طبعتى واقعە حادثە لرى بىلن انسان حياتىدە گى مشترىك نقطە لرنى تاپيشىگە و بديعى گوزە ل شعرلارده عكىس ايتتىرىشىگە حرکت قىلە دى. بو مقصىدىنى عملگە آشيرىشىدە آنه طبعتى دە گى درىيا و تاغلر، آت و نار تويە لر، قىدىرغاج و طوطى قوشىلدەن زىركە لىك بىلن فايدە لە نە دىلر:

درىيا نينگ نر ياغىدەن سو كىلە دى،
سو بىلن اىڭى او ردك تىنگ كىلە دى.
اوردگە او ردك مناسب، غازگە غاز،
يىيگىت گە قىلىخ مناسب، قىزگە ناز.

خلق آغزە كى ايجادى دە گى اثرلر نينگ مهم خصوصىت لرىدىن بىرى او لر دە اجتماعى حيات حقىدە گى فكىر-ملاحظە لر نينگ عكىس ايتتىشىدە دىر. محتتكش خلق نينگ ايجاد يىگە خاص ليرىلەنلىك ائر لر دە ھم موجود شرايىطدىن نالىش، اجتماعى تىنگسىز لىك نى قارە لە ش روھى يېقال سىز يىلېب تورە دى. سبز من قوشىقلاردا رويابگە چىتمە گن آرزو لر پايمال بولگن بخت حقىدە آيتتىلىگن قوشىقلار كەم ايمىس:

آق گل ايدىم ، قىزىل گل گە چىند يلىر،

غريپ باشيم بندى قىلىپ ساتدىلر،

بارىپ آيتىنگ آنم مىين آتم گە،

مىينى ساتىب، نى مراد گە يىتىد يلر.

خلص، سبز من قوشىقلرى افغانستاندە يشاوچى او زېيكلر بىدىعى آغزه كى ايجادى نىنگ عجائب نمونه لرى دىر. بو قوشىقلر فقط يازى و زىبىا حقىدە گىنە ايمىس، بل كە كىيزى كىلىگىندا حىيات گوزه لىيكلارى مدن بېرە آلىپ يېرىيد يىگن، و قتىدە آرزولر آغوشىدە مست بولگن، شو بىلەن بېرگە بعضىدە موجود تورموش قىيىنچىلىك لرىدىن عذابدە قالگن، اما كىيلە جىككە ايشانچ بىلەن قره ش حسىنى يوقاتىمە گن يازىلر و زىبىالر حقىدە گى قوشىقلارد ير. اولرنى او قىش كتابخوانىڭه ذو قلى دقىقە لر انعام ايتە دى، دىگن اميد دە مىز.

داكتىر فىض الله ايماق

سوز و انلر

آيت ديگنده آيتيب بيرمس مى، كيشى
كيشينى قربانى بولمس مى، كيشى.
آيت ديگنده آيتيب بيرسه رازينى،
ييسنگ چاقيب بير بادامنى مغزىنى،
ييسنگ چاقيب بير بادامنى مغزىنى،
ييگيت بولسنگ كوترا، قيز نينگ نازينى.

آيت ديگنده آيتيب بيرمس مى، كيشى،
يخشينى قربانى بولمس مى، كيشى.
يخشى نى آغزى تيكىكن پياله گە
او خشه يدى سحر آچيلگن لاله گە.

آهسته-آهسته باره ميز، گور باشىگە،
قولاق ساليينگ يازى جان ناليشىگە.
خدادن حكم بوليب، ياريلسە گور،
من تو شىم يازى نينگ يانباشىگە.

آن جانيم ما فه دن نان او زه تدى ،
سيور يار گە تخت روان توزه تدى .
خدا بيرسيين بابا دهقان مالينى ،
سيور يار گە كوب سا وغه لر او زه تدى .

آي يوزيننگە قاره زلفينىڭ تغىراق ،
سينى درد يىنگ منگە اورسىن كىيل بيراق .
من سىنى : "ياريم" دىدىم، "جانيم" ،
دىدىم ،
مبارك قد ملىينىڭ قويگىن بيراق .

آی يوزينك آی لرده بولسين ، دوگانم ،
تقديرينگ بايلرده بولسين ، دوگانم .
بای لرنینگ کتته - کتته قىزلىرى بار ،
ايشيگينىڭچه چورى بولسين ، دوگانم .

آلتنى آيليك چوپان ايد يم ، هاره من ،
شولكىچە ، قويىرنى ، هىدە ب باره من .
خبر بيرينگ سىور يارىم او زىيگە ،
شولكىچە د يدار كورماققە باره من .

آلمه د يېب قويىد يم اياق زرداлиگە ،
يار قره مس غريبلرنىنگ حالىيگە ،
يار قره سە غريبلرنىنگ حالىيگە ،
بوئى او خشر پستە نىنگ نهالىيگە .

آلمه د يب قويـد يـم اـيـاق زـرـدـاـليـگـه ،
چـيـان چـا قـدـى چـيـدـالـمـه دـيم درـدـ يـگـه ،
هـر عـلاـج بـار دـير ، چـيـان نـيـنـگـه درـدـ يـگـه ،
هـيـچ عـلاـج يـوـقـد يـر جـدـاـليـكـه درـدـ يـگـه .

آلمه د يب قويـمـه اـيـاق زـرـدـاـليـگـه ،
اختـيـار بـيرـمنـگـه كـيـشـي نـيـنـگـه قـولـيـگـه .
اختـيـار بـيرـسـنـگـه كـيـشـي نـيـنـگـه قـولـيـگـه ،
آـسيـلـرـسـنـ ظـالـم لـرـ نـيـنـگـه دـارـيـگـه .

آـلمـه لـرـ آـقـيـبـ كـيـلـرـ پـوـسـتـيـ بـيـلـنـ ،
آـغـيـنـيـمـ اوـيـنـه بـ كـيـلـرـ دـوـسـتـيـ بـيـلـنـ .
امـبارـيـنـيـ تـولـدـ يـرـرـ طـلـاـ بـيـلـنـ ،
قلـبـاـغـيـنـيـ تـيـكـه بـيـنـ ، بـسـمـ اللهـ بـيـلـنـ .

آـسـماـنـدـ نـ يـانـغـاـقـ توـشـدـيـ - تـاقـه سـيـ يـوـقـ ،
يـارـاـنـلـرـ ، بـوـ دـ نـيـاـ نـيـنـگـه وـفـاسـيـ يـوـقـ .
يـارـاـنـلـرـ ، يـخـشـيـ اـيـنـگـه يـخـشـيـ كـيـنـگـه ،
ايـرـتـهـ بـيـرـ كـوـيـلـكـ كـيـلـرـ يـقـاسـيـ يـوـقـ .

آسماند ن يانفاق تو شيب چاقيلمه سين ،
قوى أولىب قوزى سى منگره ب قالمه سين .
قوى أولىب قوزى سى منگره ب قالسە گر ،
يىگىت أولىب يارى جوره ب قالمه سين .

آيىنه دن آلتىن تراوغىم بار مىنى ،
اندخوى جاندە بير سوراغىم بار مىنى .
اندخوى جاندە بير سوراغىم زىبا جان ،
بىر كوره ئى د يې انتظاريم بار مىنى .

آيىنه ديك آلتىن تراوغىم بار مىنى ،
قوش تىرە كده ، بير سوراغىم بار مىنى .
قوش تىرە كده ، بير سوراغىم يازى جان ،
بىر كوره ئى د يې انتظاريم بار مىنى .

آته داش قلعه سيدن آتىلە دى تاش ،
باشىمده الماس قىلىج كوزىمده ياش .
كوزىمدى آچە ئى د يېم كوب قرينداش ،
قرينداشدن نى فايدە ، جان آته داش .

آته-آنم شهرىدە سىور ايدىم ،
تنگە دن بىش تاش قىلىپ اوينر ايدىم .
تنگە دن بىش تاشىمنى ياشىردىلر ،
آنە جانىم شهرىدەن آشىردىلر .

آسماندە گى آيگە قره نڭ يىنگە جان ،
چايىنكلرگە چايلر قويىنگ يىنگە جان .
آغە گىنەم كىلر وقى بولىبىدى ،
چېركت گە جايلر سالىنگ يىنگە جان .

آتگه ميند يم ، قوليم ييتمس ياليگه ،
صدقه بوله ي لبگيننگ نى خاليگه .
داد و بيداد آته - آننگ قوليدن ،
رحمى كيلمس مين غريب نينگ حالىگه .

آق بىلە ككە بىلە ك اوزوك يره شر ،
يىننگى تار بولسە بىلە ككە چرمە شر .
مین باشىننگدن ايلە نى ڭلد ياك يارىم ،
سيزگە دولت ، بيزگە كولگى يره شر .

آق بىلە ككە ، قىزىل عقيق تاقرمن ،
هم نفسىم ، سىزنى قىيردىن تاپرمن .
 يول اوستىيدە مكتب بىلن ادارە ،
دم-بد م ايلچى نى قە يىدن تاپرمن .

آق بىلە ككە ، قىزىل عقيق تاقە من ،
آيجمالىم سىنى قە يىدن تاپە من -
ايىككى مىز نينگ ارە مىز توقيز فرسخ ،
هر زمان ايلچى نى قە يىدن تاپە من .

آق گل ايد يم ، قىزىل گل گە چىتىد يلر ،
آزاد ايد يم بندى قىلىپ ساتدىلر .
بارىب ايتىننگ ، مىنى ساتگەن آنه م گە ،
مىنى ساتىب نى مراد گە يىتىد يلر .

آتگە ايڭر سالدى حيرانلىك بىلن ،
جلودن توتدى پريشانلىك بىلن .
مین باشىننگدن آيلە نى يىككە يىنگىت ،
چىقدى او يىدن ، دىدە گريان لىك بىلن .

آق اىپك قىزىل اىپك نينگ تاري من ،
شهردە گى شاه جوان نينگ يارى من .

شهرده گی شاه جوان یاریم دیسه ،
کیچه نی کوندوزگه قویمه ئی باره من .

آق ایپک قاره ایپک نینگ تاری من ،
شبرغان لیک شاه جوان نینگ یاری من .
شبرغان لیک شاه جوان یاریم دیسه ،
کیچه نی ایرته گه قویمه ی باره من .

آق آتینگ دن بوز آتیم یخشی راق ،
تیلپه گینگد ن کله پوشیم یخشی راق .
بیر نیچه نامرد گه محتاج ایتگونچه :
چرخ بیگیریب نان بیگه نیم یخشی راق .

آق پخته مله پخته ایگیره من ،
توت درخت تنه سیگه ، یوگیره من .
توت درخت تنه سی سینمس میکن ،
سفر قیلگه نیم بیلی تولمس میکن .
تولمه سه تولمه ی کیتسین اوئی بیلی ،
قوم و خویش کوره من دیب کیلس میکن .

آق تامیزده قیزیل آلمه تیره من ،
گل ایسکه یسیز گل نی او زیب بیره من .
گل ایسکه سنگیز گلیز قولیمده دیر
یارگینم محبتی دلیمده دیر .

آق او زیم قاره او زیم نی او زد یلر ،
شیره سینی سیم سبتدن سوزدیلر
قیر قیلسین یمان آدلر نینگ تیلی
ایلilik بیل لیک عمارت نی بوزد یلر .

آق او زیم قیزیل او زیم غجوم - غجوم
سفر گه کیتیب باره دی یلغیزیم .
اولتیرگن کتته - کیچیک قول کوته رینگ

ساغ باریب سلامت کیلسین یلغیزیم.

آق ایپک قاره ایپک آلدیره یلیک
پوته گه نقش و نگار سالدیره یلیک
پوته نی آغینینگیز گه باغله ته یلیک
دشمن لرنی خوارو زار بیغله ته یلیک.

آق یوزینگه قاره زلفیم تو شیبد یر
ساشه سیده قیزیل آلمه پیشیبد یر.
بازار بارسم قیمت آلینگ ارزان من
ییتمیم بچه سیز گه عشقیم تو شیبد یر.

آق کاغذ ده ی قه سیرده یدی تو نینگیز
تولگن آیده ی تو نیب بار یوزینگیز.
مین بیلمه دیم نیمه سیر بارایکن
یوره گیم گه سیقدی شیرین سوزینگیز.

آغه گینم درخت گه یلمه شه دی
درایی کویلک - ایشتان یره شه دی .
درایی کویلک - ایشتان بخیه قیله ی
اویقونگیز کیلسه تیزه م تکیه قیله ی .

آق یوزینگه قره زلفی تو شیبدی
ساشه سیگه قیزیل آلمه پیشیبدی
بازار ایلتینگ بهاء سینی کوب قوینگ
خریدارنی او نگه عشقی تو شیبدی.

آغه گینم رومال یوباردي او زیگه
مین بونی قنداق تیکه ی اندازه گه
مین بونی تیکسم تیکه ی اندازه گه
بیلیگه باغله ب چیقسین دروازه گه .

آغه گینم دن کیلر گلنی ایسی
باله لری ایگی کوزیم بهری سی
باله لرینی بیر-بیریدن کم کورسم
سیتیلیب تورسین کوزیم نینگ قره سی.

آغه جانیم بیر تام سالیبدی پسگینه
ایچیگه گل ایکیبدی بید سگینه
گالیدن آله ید یسم تیکانی بار
لبیدن اوپه ید یسم شگری بار.

آغه جان مین سرینگد ن ایله نی
مین سینی تاج سرینگدن اور گیله ی .
قوشنه کاکل نی خیالینگ گه آلیب
آپه د یگن تیللرینگد ن اور گیله ی .

آغه جانیم بیر قیز بار لاچینی
باغ ایچیده او اوره دی ساچینی.
یوره گیم ده بار ایدی یاریم بولسه
یوره گیم ایته دی آلیب قاج اونی.

آغه جانیم نیگه کیلمس بولدینگیز
کیلسنگیز هم اویگه کیلمس بولدینگیز
نیچه بیر دشمن نی سوزیگه کیریب
سلام بیرسم علیک آلمس بولدینگیز

آغه جانیم آق اوینگَکه قوری بار ،
هر قوریده لعل و جوهر دَرَی بار .
آتگیننگدن اور گیله ی آغه جانیم
راست یوزینگ ده خاکه طلا نوری بار .

آغه جانیم اویدن چیقر ايلا مین
کر کی دن توی کیلر لیرا مین
کر کیدن کیلگن توی قندالت دور
آته سیدن قیز آلماق سلطنت دور .

آغه جانیم اون سککیزده یاشینگیز ،
ینگی چیقتن آی گه او خشر قاشینگیز .
چتر دولت سایه سیگه باشینگیز
آته نگیز هم آننگیز یولداشینگیز .

آه اور سم آهیم ملامت دیر منگه ،
بیغله سم گُنلر قیامت دیر منگه .
تیریکلیکده آته - آنم دن ایریلد یم
بو نیچوک قیامت دیر منگه .

اکه جانیم قوش ارغیمچاق او چه دی،

قولیده چینى کاسه سو ایچه دی.

چینى نى نادانگە بیر سنك سیند يرر،

اوکه جانیم قچان کونگیل تیند يرر.

الوان کویلک کيد يم ، حاليم بيلمه دى،

خسته ياتديم ، بير كيليب سوره مه دى.

خسته ياتسم ، بير كيليب سوره مه سه.

هیچ کیم هم آته-آنم ديك بولمه دى.

الموريت نينگ شاخه سى سينمس ميكن،

نامرد گە ، توشگن قىزى تينمس ميكن.

نامرد گە ، توشگن قىز نينگ رنگى سريق،

کوزيدن ياش آقه دى مثل اريق.

اندھوی جان يولىگە توشدى او زىيگىم،

قچان کيلر مىنى کوزى سوزىيگىم.

قەجان گىلسە مىنى كۈزى سوزىيگىم،
صداغە ئى سرىم گە ايتىگن اوزىيگىم.

اندخدوی جان ، یو لینگک اوzac ، سووینگک ساوویق ،
آغه جان ، یوبارگه نینگک بیر جفت تاوویق .
بیری نی سویه ی د یسم مهری ساوویق ،
آغه جان ، کیلیپ کیتینگک ، کابل - یاوویق .

اندخدوی نینگک کروانی کیلگه یمی شو گون ؟
درد گینم درمانی کیلگه یمی شو گون ؟
درد گینم درمانی د یر عزیز جانیم ،
اویگینم سلطانی کیلگه یمی شو گون ؟

اریغنى او باشى بار ، بو باشى بار ،
تیوه چینى کوك تیکان گه خوشى بار .
قولیده اره سى بار ، تیشه سى بار ،
باشیده مینگک تنگه لى سلە سى بار .

اوزیگینگنی کوزلری بیتر منگه ،
دوست دن هم دشمن سوزى او تر منگه .
ساغ بولینگک امان بولینگک اى دوستلریم

هر بىرده آوازه نگىز، يېتىر منگە .

اوزىگىمنى كوزلرى مرمرى تاش،
مېنى تىشلە ب كىتىگەن آغم بغرى تاش.
مېنى تىشلە ب، كىتىگەن آغم بغرى تاش
قولىمداه اىپك رومال كوزىمداه ياش.

اوى گىننەڭ آلدىدە، اوچاق دلبىريم،
قوى گىننەڭ يىمە يىدى پوچاق، دلبىريم.
چاقىب بىرسەم يىدى، يىنفاق مغزى نى
يىگىيت بولاسە، كوتىر سىن قىز نازىنى .

اوى، سوپىرىنگ اوىگە مهمان كىلە دى،
مهمان ايمىس مهربانىم كىلە دى.
مهمان ايمىس، مهربانىم يازى جان
چىپ بىرىپ، اوذاق يولدىن كىلە دى .

او باغانى بولۇقلىق او تدىم، آلمە دىپ،
ايىگە سى قىچقىرە دى: توت - قويىمە دىپ.

اگر ده من شول بلا دن قوتيلسم
قىته دن تو توم آتىنگنى، آلمە دىب .

اوزاقدن كورىنه دى كوك تون ليگيم،
يىكىيتلر اىچىدە قىزىل يوزلىكيم.
يىكىيتلر نينگ زورى بارو زرى يوق
يىكىيتلر اىچىدە زرباغ تونلىكيم .

اولتىريپ من كىتە تامنى تورىدە،
ايىككى كوزىم سرپل جان نى يولىدە.
سرپل جان نى تاغ و تاشى او يىلسىن
آغە جانىم بوئى - باشى كورىنسىن.

ايىگەنە گىنەم ايتدى دىب اوردىنگ آنه م ،
مىن كىتەر من ساغ - امان قال گىن آنه م .
آق سوتىنگگە راضى بولگىن آنه جان ،
امان كىتە ئى دعا بىرگىن ، آنه جان .

ايىگى درخت بىر-بىرييگە باقه دى ،

اور ته سیدن آبِ زمزم آقہ دی .

آبِ زمزم سویدن ایچگن تاغم ،

خاتین آلیب بیز لردن کیچگن تاغم ،

خاتین آلیب بیز دن کیچمس اید ینگیز ،

غم بیلن درمان ده بولگن سیز تاغم .

ایگی درخت بیر - بیریگه سایه دی ،

اور ته سیده زیبا جان کر یا یه دی .

یخشی نینگ بیر گن پولی دستمایه دی ،

همیشه یمانگه عمرینگ ضایه "ضایع" دی .

ایگی کوزیم یولدہ قالدی ، خدا جان ،

مینینگ یاریم نیردہ قالدی ، خدا جان .

مینینگ یاریم جایدادیگه بیتیشدی ،

مینی بورگه یککه قویدی ، خدا جان .

ایشیکیدن بویله دیم ، کوردیم اوئی ،

کاکلی و چون عجب گلزاری نی .

کاکلیگه یره شر مشکین تراغ ،

اوزى اوندە کورمە ديم ديدارىنى .

ايшиگىمنى کوزىگە توت پىشىبىدى ،

دشمنىم نى کوزىگە ڭل توشىبىدى .

اوېي کويگور باى قىزى نى قولىدىن ،

خىر آباد کوچە سىگە خون توشىبىدى .

اي دوستلىرىم خواجە خيران كىتە مىز ،

بارە - بارە باغ و بولستان يېتە مىز.

عزرائىل كىلسە جانىم نى آنگە نى

جاندى بىرىپ، ارواح آلىپ قىتە مىز .

ای بیگیت آتینگ نیمه مخصوص زاده،

سن که کوپنی کورگنسن ملا زاده.

سین او زینگ کوپنی کورگن ملا زاده

مین که بیر آچیلمه گن گلی لاله .

ای خدا یا من نیچون دیوانه من،

تندری تو سنگنه تو شمه ی یانه من.

بو دنیاده بار ایدی ایککی دوستیم

بیرین کورسم بیرین کورمه ی اوله من .

ای فلك سین مینی قیلد ینگ ناتوان،

پاده وائلیکدن بولیب من ناتوان.

ناتوان لیک زخمی نی کورگن اید یم

اولتیریب تورماقه حالیم، نی گمان .

ای خدايا ياشليگيشه، او لسم ايدى،

بېشت نى او چمه قوشى بولسم ايدى.

بېشت نى او چمه قوشى او چر كىتىر

بېشت نى بلبل قوشى بولسم ايدى .

ای خدايا دولتىم زىادە قىل،

قوى بىرسنگ بىرى سىنى، قوزى قىل.

تىوه بىرسنگ او ندن ھم اضافە قىل

آت بىرسنگ دشمنىم، پىادە قىل .

ای خدايا! بىر مرا دىمىنى شو گون،

غصە لر قىلدى يوره گىمگە، تو گون.

غصە لر قىلسە يوره گىمگە تو گون

تو گونلار آچىلىسىن تىلە گىم، شو گون .

ای خدايا! آسمانى بى ستون،

شو دنيا ده بار ميکن بغرى بوتون،
شو دنيا ده بولسه گر بغرى بوتون
کاغذ دن قلعه سالي، قاردن او تين .

اي خدايا! قد رتینگنى شيوه سى،
فرزند دور آدميزاد ميوه سى.
آدمى گه او غيل فرزند بولمه سه
سبيل قالر آتى بيلن تيوه سى .

اي شيجينگه سوپه ساله ي چيم بيلن،
من كيته من - سن قاله سن كيم بيلن.
من كيته من يولده يولداشيم بيلن
سن قاله سن او يده کوز ياشينگ بيلن .

اي شيكد ن بويله د يم - کورد يم من اوئى،
كاكل و چون عجیب گلزارنى.
كاکيلىگە يېھ شەمشىكىن تراڭ
او زى - او يده کورمە د يم د لدارىنى.

ایشیکد ن بوینینی غاز ایتگن چیلیم،
قه بیریلیب آغمگه ناز ایتگن چیلیم.
باشیگه بیر چوغ آلانی قویدیریب
دود ینی یوره ککه جای ایتگن چیلیم.

اوراق سالد یم ارپه - بوغدای بوییگه،
سوراق سالد یم قیصار جان نینگ یولیگه.
باریب ایتینک قیصار جان نینگ خانیگه
زیبام نی یوبرسه لر او ز اوییگه .

اولتیریب من کتته اوی نینک توریده ،
ایککی کوزیم دروازه نینگ یولیده .

خلن آیته دی: "سینی کوزینگ نی یولدہ؟"
مینی کوزیم زیبا جانیم یولیده .

اوچ آتد یم اچیق تماکی آنه جان،
عشق دل، اچیق ماکی آنه جان.
من که کوید یم باشقه منگه کویمه دی
کوییگه نیم بغریم نی چاکی آنه جان

ب.

بیر که ده اوزدی تو نیم نینگ با غینی،
اور ته گه قویدی جدالیخ داغینی.
آغه جانیم، مهمان بولیب کیتسه لر،
مشعل یا قسم ایلیگیم نی یا غینی.

بیر گل او زدیم با غ گلی نینگ با شیدن،
خوش خبر کیلدی یاریم نینگ قاشیدن.
خوش خبر کیلسه یاریم نینگ قاشیدن،
گل بیلن بادام ساچه بین باشیدن.

بیر گل او زدیم بیر درخت نینگ باشیدن،
بیر خط کیلدی آغه گینم قاشیدن.
بیر خط کیلسه آغه گینم قاشیدن،
اوچ ایله نیب بادام ساچه هی باشیدن.

بیر کیسک آته هی دشت میدان اوستیگه،

بىر غزل آيتە ئى شو اولىم قىدىيگە.

بو دنيا دن نا اميد كىتىگەن آنم،
گل آچىلسىن مزارى نىنگك او ستييگە.

بازار باریب او قاله يدی گوزى نى،

آلیب کیلدی استری آق بوزى نى.

من قییمه دیم استر آق بوزى نى،

کوترمە سین ، بیوفا نى سوزى نى.

بالاخانه اوستیده بوغانئیم بار،

عسکر يازیم کیتسه لر يوز وائیم بار.

عسکر يازیم کیتسه لر حق يولیگە،

کمر بندی يره شر آق بیلیگە.

باشگینم آغريب کیله دى نرید ن،

خوش خبر کیلمە يدی اکە م سرید ن.

خوش خبر کیلسە اکە م سرید ن،

سویونچى بیره ئ ساچگینم نى تارید ن.

باقةه بارديم، او زيم او زديم شيره دار،

من نيمه قيلديم ، يازيم گيله دار؟

من نيمه قيلديم ، يازيم گيله دار،

يازيم گه قلپاق تيكه ئى ، زنجيره دار.

باقةه بارديم، او زيم او زديم يىگانه،

مېنینىڭ او زيم سىزگە بولسىم دو گانه،

زىبىا جانىم ايله نه يىن بويىنگدن،

كىتر بولسنىڭ بىرىپ كىتىگىن نشانە.

باقةه كىردىم باغ گلى نى تاپىمە ديم،

گلى زىبىا شفتالى قويدى تاپىمە ديم.

گلى زىبىا شفتالىنگىز ھم بولمە سىن،

بىزگە ايتگەن و عده يالغان بولمە سىن.

باقةه كىردىم او زيم او زديم شول زمان،

سا يه سيگه زلنيم اوينه يدي يامان.

باريب سوره نگ يخشى كورگن آنم دن،
كيلينى اولتيرىبمى ، ايسان – امان؟

باغ ايچيده باغ نما يانيم اوذه ت،
گل ايچيده گل نما يانيم اوذه ت.
اولتيرىبمن غم و غربتگه چومىب،
بلبليم ، جانيم ، غزلخوانيم اوذه ت.

بو درخت قنداغ درخت بير برگى يوق،
همه نينگ آنه سى بار بير ميندە يوق.
آنه ليكلىر خلق ايچيده دانە دير،
بى آنه من بغرىم اوتد يك يانە دير.

بو دنيا دلدار ايكن ، مين بىلمە ديم،
درختلىرى گلزار ايكن ، مين بىلمە ديم،
سا يه سيگه بير زمان اولتيرىمە ديم،
شول زمان دوران ايكن مين بىلمە ديم.

بو کون اوچ کون بوله دی آغم کيتگن،
قيرق بير حجره گه توله ناريم کيتگن،
اى دوست لر ، گپيرينگلر ، ديوانه من
تنيمدن سو غيريليب جانيم کيتگن.

بخاراني قويلىرى در دانه قوى ،
لا له قلپاقنى آليب باشينگە قوى.
لا له قلپاق قاقمه جىلىك ليك ياريم،
سین تانگدىن خط يازىب آلدىمگە قوى.

بو قنده ئى درخت دير برگى يوق،
همه لرنى يارى بار ، بير مندە يوق.
همه لرنى يارى اول كوز اوستىدە،
مېنینگى ياريم بېشت نينگك اورتە سىدە.

بوغدائ سالدىم تىڭىرمان دى بوغزىيگە ،
مهمان بولدىم سىور ياريم اوبييگە.
مهمان بولسىم سىور ياريم اوبييگە
اون ايلە ب ، خمير قارە يىن توبييگە.

تَنْيِمَگَه بَخْمَل كُوْيِلَك كِيَيِب بَارَه يَ،

آغَه جَانِيم توَيِينِي بِيلِيب بَارَه يَ.

آغَه جَانِيم توَيِينِي بِيلِيب بَارِسِم

باشِيمَگَه سِرْپَايِينِي قَوِيَيِب بَارَه يَ.

تَخْتَه كُوْپِرِيَك دُوْگُور - دُوْگُور اِيتَه دَي،

چِيقِيَب قَره نَگَه آغَه جَانِيم اوْتَه دَي .

آغَه جَانِيم آَلد يَدَه آَشْنالَرِي

شوَندَن بَارِيَب سُخَى جَانَگَه أَيَّتَه دَي .

تَخْتَه كُوْپِرِيَك تَقِيرَ - تَقِيرَ اِيتَه دَي،

اوْسِتِيد ن قِيرَق آَلتَى آَتِيلِيك اوْتَه دَي .

آغَه جَانِيم آَلد يَدَه آَشْنالَرِي

خَطَّاگَه قَره بَ غَزَل اوْقيَب اوْتَه دَي .

تَخْتَه كُوْپِرِيَك سِيل باسِيَبِدِي دُوْگَانِم،

آق يوزِينَگَنى خَال باسِيَبِدِي دُوْگَانِم

آق يوزِينَگَنى خَالَلَرِي دَانَه - دَانَه

سینى كورگن يېڭىت، بوله دى ديوانه .

تخته كوپريك اوستىدە بوغدايم بار ،

مېنىنگ يارىم كىتە دى د لداريم بار.

مېنىنگ يارىم بارە دى حق يولىگە

بىلىدە چىڭىرت ڭللى رومالى بار .

تخته كوپريك اوستىدە بىڭلر او تر،

بىڭلر يانباشىدە آغەم او تر.

راست قولىدە كتابى او قىب او تر

چەپ قولىدە بىللى سىرە ب او تر .

تىمير اصلا كورىنه دى يىدىرلە ب

كتتە دولت لرنى آل! خالتى دين تىلە ب.

طالعىم گر كتتە دولتلەر، بىرمە سە

خان قىزى نى آله من زلقىن سە ب .

تام گىنە م آرقە سىدە بازار يولى،

بازارچىلە سورە يىدى كىم نىنگ توپى ؟

سوره سه - سوره مه سه، یاریم تویی

یاریمگه یره شه دی کیا و تونی .

تامگینم آرقه سیده زنبور چه لر،

ایسکه ب - ایسکه ب، اوته دی بای بچه لر.

باي بچه نينگ قاشيده عمه کيسى

بیلیده زرین پوته، تما کيسى .

تامینگیز آرقه سیده بازار یولی،

بازار چیلر سوره یدی کیم نینگ تویی ؟

سوره سه - سوره مه سه، آغم تویی

آغمگه یره شه دی، کییا و تونی .

تامینگ نینگ آرقه سیده سیل اوته دی،

سیل مینن ایککی اوردک تینگ اوته دی

اورده لک نی باغله ماقه ایپک کیره لک

عاشق نی سوره ماقه یوره لک کیره لک.

تامینگیز آرقه سیده بازار یولی،

بازارچيلر سوره يدى، كيم نينگ توبي؟

سوره سه، سوره مه سه، آغم توبي

آغمگه يره شه دى كيياو تونى.

تام اوستيده ناغاره تونترد يلر،

آغه جانيم ايتتى ديب، اختىر ديلر.

آغه جانيم ايتگه نى يالغان ايكن

خانيمى نينگ قويينиде ياتگن ايكن.

تام اوستيگه كيم قوييبدى تىشه نى،
همسايه جان ايتكى كوزينگ روشنى
آقسقال لر كيلدى قلين بىچگە نى
بو دنيا نى مالى گە بيرسم سىنى .

تام اوستيدە تىك تورە دى قىزگىنه،
اكەم اوچون جان اورە دى قىزگىنه.
شېرغان نى يىگىتى نى كويىد يىرىپ
مزارلىكىنى ياش كورە دى قىزگىنه .

تام اوستيدە تورگە نىنگ د ن آينه لى،
گللى قاه قاه يورە گىنگ د ن آينه لى.
گللى قاه قاه هر طرف نىنگ مىوه سى
خەمچە د يك لرزان بوينىڭدىن، آينه لى .

تاغده، ارچە مىنگ يىل، عمر قىلىيبدى،
كوندە سى نى زرگر، كومىر قىلىيبدى

زورگر قىلگەن كومىر، ادا بولمە يدى

خدا تو شىگەن تقدىر جدا بولمە يدى .

تاش او ستيگە كيم تو كىبىدى غوزه نى،

تو تە يلىك مى، تو تە يلىك مى، روزه نى.

آغمگە بىرسىن بىر شەزادە نى

نان ايمە ئى، نهار تو تە يلىك روزه نى .

تاقيقە گە پىالە قويد يم بىلەمە دى،

بىك آغم گە خط يوباردىم كىلەمە دى.

بىك آغم نىنگ يوللىرى پىچاك - پىچاك

كىليلين جانگە يىرە شر، طلا كجاك .

تاقيقە چىقدىم گل بىنۋە تىرگە نى،

خىال قىلد يم، آى يوزىنگىنى كورگە لى

آى يوزىنگ گە آشنا قىلە دىنگ منى

مهربانىم حققە تابشىردىم سنى .

تاقيقە چىقدىم تاغ بادا منى تىرگە نى،

خیال قىلدىم آى يوزىنگنى كورگە نى.

آى ايمس من، توينو گىنگدن توشگە نى

سو، ايمس من ايشىكىنگدن آقە نى.

تااقە چىقدىم تاغ نىنگ اوستى لاله مى ؟

كىتە ئى د يسم نازلى زىبام قالە مى ؟

خدا بيرگن منى گلى زىبامگە

مىن سىومە سم يورە ككىنگڭ قالە مى ؟

تااقچە گە پىالە قويدىم تولىمە دى،

من يارىم گە خط يوباردىم كيلمە دى.

كىلسە كىلسىن شو آى نىنك اون بىشىيگە

كيلمە سە او - او زىم بارە ئى قاشىيگە.

تااقچە گە پىالە قويدىم تورمە دى،

من آغم گە خط يوباردىم كيلمە دى.

آغە گىنم يوللىرى پىچك - پىچك

ينگمگە يرە شە دى، طلا كچك.

تاغ او ستيده تاغاره تو نتر ديلر،
دو گانم نى ايتدى ديب، اختىر ديلر.
دو گانم نى ايشىگە نى يالغان ايكن
سيور يارى قويىنيدە، ياتگن ايكن .

تو تىگە چىقسە تو كىلە دى، سيور يار،
قىزىل كويىلە سىتىلە دى، سيور يار.
اگر يارنىنگ آق بىلە گىد ن او شلە سە
شادە مرجان تو كىلە دى سيور يار .

ح

حیاتىنگ آشىرمە - تاشىر، آه يىگىت،
ديوارىنگدن منى آشىر، آه يىگىت
آته جانىنگ چىقسە عدالت تختىگە
گل انار تو نىنگ گە ياشير آه يىگىت .

خ

خط بیته من، من بلبل نینگک بالیگه
یوباره من قیصار جان نینگک شهریگه.
یوباره من یازی جانیم او قیسین
جوابی نی تیزراق منگه بیتیسین .

خواجه المار او ستیگه قار یاغه دی ،
بیر کیلین او یدن چیقیب ، قوی ساغه دی .
یا کیلین او یدن چیقیب قوی ساغمه گین
سینی کورگن لرنی ایسی آغه دی .

چ

چرخ گینم آلمه شیقیلداق اور گیله‌ی.

آته نگیز بیزگه قرینداش اور گیله‌ی،

آته نگیز دن بیتته قیز تیله ب، ایدیک

آته نگیز کوزلریده، یاش اور گیله‌ی.

چرخ گینم قولاغیده خمیر توریش،

مین سینی تیننگگیننک ایمس، غوزه فروش.

سینی تیننگگیننگ چولده گی چول بچه لر

مینی تیننگیم باعده گی گل گنچه لر.

چرخ گردان آیله نه دی، زیل بیلن،

یامان آدم اولدیردی، تیل بیلن.

یخشی نی تارتسه کیله دی قیل بیلن

یامان قورسین، کیلمه یدی فیل بیلن.

چرخ گینم آیله نه دی او ز باشیگه،

بىر آغم آلمه يدى منى يادىگە.

بىر آغم آلمه سەمنى يادىگە

يەھ سىگە گل تىكە ئىندازە گە.

چىخ يىيگىرىپ چارباغ آلگەن اوزگىنىم،

سايە سىدە رومال تىككەن اوزگىنىم.

من ايشىتىد يم كىتىگەن آغم كىلدى دىپ

يولىگە جانىم نى تىككەن اوزگىنىم .

چىخ يىيگىرىپ چارباغ آلگەن اوزگىنىم،

سايە سىدە رومال تىككەن اوزگىنىم.

مېن ايشىتىد يم كىتىگەن آغم كىلدى دىپ،

قوى آلىپ خدايى قىلگەن اوزگىنىم.

چىخ يىيگىرىپ - چىخ يىيگىرىپ ھارە من،

چىخ دن تورىپ دوگانمە بارە من.

دوگانم شىرىن تىلىنى بىرمە سە

. خنجر آلىپ يورە گىم نى ياردە من .

چرخیم نى قولاغیدن اوچدی قوشیم،

چرمگر چارباغیگه تو شدی قوشیم.

چرمگر چارباغیدن گل کیلتیرینگ

گل نى قويیب بیزگه بلبل کیلتیرینگ.

چرخ ییگیریب - چرخ گینم آيله نه دی،

اویگه کيرسم قره ساج تولعه نه دی.

قوی سوییب کاكل تره ب، آلگن ياریم

اوليانيينگ گیرديدن آيله نه دی .

چرخیم نینگ قولاغیدن اوچدی قوشیم،

قلندر چارباغیگه تو شدی قوشیم.

قلندر چارباغیدن گل کیلتیرینگ

گل نى قويیب بیزگه بلبل کیلتیرینگ.

چرخیم نى قولاغیده بلبل قوشی،

کيشی ياري کيشی نینگ کونگيل خوشی.

کيشی ياري کيشی گه قيلمس و فا

او شبوغم بىلمس يىگىتلر نىنڭ ايشى .

چىخىم نىنڭ سرپرە سى سىكىز تو گون،
سىكىز آى كىتىگەن يازىم كىلىگى شو گون.
سىكىز آى كىتىگەن يازىم كىلىسە شو گون
باشىدىن اوچ اورگىلە ئى اوشه شو گون.

چقماق چاقىم اوت بىرە دى تەنم گە،
بارىب آيتىنگەن آق سوت بىرگەن آنم گە.
شام و سحر يورە كېغىرىم دىر، كباب
مىن بارگۇنچە خەد مت قىلىسىن صىنم گە .

چىنرىلىپ چىققۇن چىنار برگىز قەنى،
عشق بىلەن آلگەن يارىم مەھرىز قەنى.
أولگى عشقىز بىلەن آلد يىز منى
آخرى غەمانە گە سالد يىز منى .

چىلىم نى چىككەن يارىمدەن آيلە نى،
تماکى تو ككەن يارىمدەن آيلە نى.

شهرنینگ او رته سیگه د کان قوریب
سلطنت قورگن یاریمدن ایله نی.

چیمید يللہ ب، چیققن چنار بر گینگ قنی،
همه ده بارد یر یاری - یارینگ قنی.
یارلیکلر ایل ایچیده ڈردانه دیر
یاری یوق نینگ بغری او تد یک یانه د یر .

چیغچید ن چیققن نهالیم کیل بیراق،
خیمچه دیک نازیک - نهالیم کیل بیراق.
خیمچه دن نازیک - نهالیم کیلمه سنگ
د ستہ-د ستہ گل بوئی زلفینگ گه تاچ .

چىلىم نى چىككىن آغم دن اورگىلى،
كىفىينى بىلگىن آغم دن اورگىلى،
مىزارجان يازلىرىدە چىڭر اورىب
سلطنت سورگان آغم دن اورگىلى.

چىلىم چىكىسم باشگە چىقىر خۇمارى،
يار كويىنىدە قالدى بوينىم طومارى.
هېيچ بەھانە تاپىمە دىم يىنە بارسىم
بىر نشانە بولاسىن بوينىم طومارى.

چىغە دن چىققۇن نهالىيم كىيل بيراق،
خىيمچە دىيك نازك نهالىيم كىيل بيراق.
خەمچە دىيك نازىيك - نهالىيم كىيلمه سنگ
دستە-دستە گل بولى زلفىنگك گە تاق .

چاپىب چىقىسم درىچە لر آچىلر،
اور تە سىدە لعل و مرجان ساچىلر.
اور تە سىگە لعل و مرجان ساچىلسە

قىزىل گل مۇچە دە بولسە، آچىلر .

چار دیواردە چەرخى قالگەن دوگانم،

قازىق دە ساچىغى قالگەن دوگانم.

قاچىب كىتىدى يارى بىلەن قوشىلىپ

شېرغاندە آتى قالگەن دوگانم .

چار شنبە چاشگاھسىدە آتىلىدى يار،

آتىنى تىناغى هەرم بىقرار.

اوز قولىيمدە يوق اىكىن ھىچ اختيار

قسختىم دە بار اىكىن بىگانە يار.

چار باغ نىنگ أۇل ياغىدە اچچە ياغاچ،

اوستىدە الحمد اوقيدى قلد يەر غاج.

قلد يەر غاج اوچر بولسنىڭ يانىم دن اوچ

قناatinىنگگە خط بىته ئى آغمىگە اوچ .

چار شنبە كون تورت طرفىگە قەرە يىمن،

پنجشنبە كون عنبر كاكل تەرە يىمن.

ایشیتیب من کیتگن جانیم کیله دی
دویل قاقیب بازارچی دن سوره یمن .

چار شنبه نی چاشیگه من اور گیله ئی ،
ایپک سللە، باشى گە من اور گیله ئی .
کیم کیلیبدی منی یاریم نی کوریب
سیور یاریم قاشیگه من اور گیله ئی .

چارباخ ایچره کورینه دی قد ینگیز ،
یککە لیکد ن سرغە بیب دیر، رنگینگیز .
سوره سنگیز "ایکم او توز" یاشیمیز
غضه و محنت نی چیکدی باشیمیز .

چولده گی ایلان نی آتیب اولد یرینگك ،
یازى ده ئی غریب نی آتگە میند یرینگك .
یازى جان سیز هم غریب، بیز هم غریب
ایاغى تولدی تیکاندن - میند یرینگك .

چولده کوردم چول بورى نی اویینى ،

ساغینیب من آغه جانیم بویینی .

ساغینسم ساغینمه سم ایرته، کیلر

جاروب آلیب سوپیره ئى، آق يولینى .

چولده کوردیم چول بورى نى اویینى،

ساغینیبمن يازى جان نینگك او زینى.

ساغینسم ساغینمه سم ایرته کیلر

سولگین آلیب سوپیره ئى آق يولینى .

چولده کوردیم چوچی مامه سایه سی،

نار توغیبدی یازی جان اروانه سی.

نارمیکن لوکچه میکن تیلاقچه سی

طلاد ن بولسین مونی بوسا غه سی .

چولده کوردیم چوچی مامه، سایه سی،

نار توغیبدی آغه جانیم تیوه سی.

نار توغیلسه آغه جانیم تیوه سی

طلاد ن بولسین اوئینگک بوسا غه سی .

چولده کوردیم چوچی مامه، سایه سی،

مین بولاپین یارگینم صداعه سی

مین بارگونچه قوی بولسین - قوزی بولسین

مین بولاى گوهر قولینى قمچیسى .

۵

دریا نینگ نریا قیده توش هیده گن ،
قوشینی قلاعینی بوش هیده گن .
بیلیده پوته سی یوق ایپ با غله گن ،
کیسه سیده پولی یوق قیز خواهله گن .

دریا نینگ نریا قیده یگه شیبیت ،
یگه شیبیت تگیده میرزا بیگیت .
باریب کورینگ آنه جان قنده ی بیگیت
قولیده لیلی کتاب برنا بیگیت .

دروازه نگیز دروازه مگه باقه دی ،
اورته سیدن آب زمزم آقه دی .
آب زمزم سویدن ایچگن یازی ،
خاتین آلیب زیبا دن کیچگن یازی .

دریا گه تاش تسله مه ، آقر کیتر ،

بیگانه گه قیز بیرمه ، آلر کیتر.
بیگانه گه قیز بیرسنه رنگی سرینغ ،
کوزیدن یاش آقه دی مثل اریخ.

دريا دن آقىب بارر آق بليغيم ،
بىپيچاق حلال بولگن ، جان بليغيم.
خدا دن تىله گه نيم اوز لا يغيم ،
ناخواستدن كيرىب كيلدى نالا يغيم.

دريا نينگ نر ياغىدە دير قىزىل گل ،
ايريم سرى كىته دى منه شو يول.
بو يول نينگ رهبر لرى كيم لر بولسە،
يار آلدىگە بىزلىرنى ايلتىب قويىسى.

دريا نينگ نر ياغىدەن عطار كىلە ،
آق اىپك ، قىزىل اىپك ساتىب كىتەر.
آق اىپك ، قىزىل اىپك تىله تە يلىك ،
كتتە تاغم بىلىگە، اورە تە يلىك.

دريا نينگ نر ياغىدە بىر كوزە ماش ،
آتىمنى اىڭر لە يدى بىر قلم قاش .
آتىمنى اىڭر لە يدى ، يوگن لە يدى ،

ایاغی او زنگیده ، کوزیده یاش.

دریا نینگ نر یاغیده یاتگن بیگیت ،

خدا نینگ رحمتیگه ، با تگن بیگیت .

تگیده قالین گیلم ، مللہ کیگیز ،

مدرسه ده او قیگن ، ملا بیگیت.

دریا نینگ نر یاغیده کوردیم سینی ،

چادری چمبر بیلن سیودیم سینی .

بیر سیودیم ، ایگی سیودیم ، سوکدینگ مینی ،

نامرد نینگ او غلی بوله ی ، تویسم سینی.

دریا نینگ نر یاغیده ، میانه من ،

میانه گه ته یه نیب گل ، یایه من.

یریمی طلا ، یریمی نتره ، پیاله من ،

یازیگه سلام بیرسم ، اویاله من.

دریا نینگ نر یاغیده سیل بوران ،

گل تیریب ، دسته قیله دی بیر جوان.

عزت و اکرام بیلن بیردیم سلام ،

سلام علیک آلمه‌ی بولدی روان.

دریا نینگ نر یاغیده تال بار ایکن ،

تال تگیده بیر کیلین یاتگن ایکن .

ایزیدن بیر آتلیغ باره ویرسه،

یوزیگه گل رومالین یاپگن ایکن.

دریا نینگ نر یاغیدن سو کیله دی ،

سو بیلن ایگی او ردک تینگ کیله دی.

اورد ککه او ردک مناسب ، غازگه غاز ،

بیگیت گه قلیغ مناسب ، قیزگه ناز.

دریا نینگ نر یاغیده ، شفتالی زار ،

شفتالی زار تگیده ، قیزلر بازار .

ای ، قیزلر اوریش منگلر ، ایپک اوچون ،

بیگیتلر جان بیره دی سیزلر اوچون.

دریا نینگ نر یاغیده چیلیم غوزه ،

چىلىم غوزه تگىدە ، طلا كوزه .

طلا كوزه آلماقھە بىلە ك كىرە ك ،

يار بىلن يورىماقھە يورە ك كىرە ك.

درىيا نىنگ نر ياغىدە قسم ياغاچ ،

قسم ياغاچ اوستىدە قوش قلدىرغاچ .

قوش قلدىرغاچ اوچر بولسنىڭ يانىمدەن اوچ ،

خط بىرە من قوانىب ، يارىمگە اوچ .

دریا نینگ او باشی بار ، بو باشی بار ،
تیوه چی نینگ کوک تیکانگه ، خوشی بار.
قولیده اره سی بار ، تیشه سی بار ،
باشیده مینگ تنگه لی سله سی بار.

دریا نینگ اول یاغیده ، شمع یانه دی ،
شاهی تونلیک ، بیداو آتلیک کیله دی .
شاهی تونلیک ، بیداو آتلیک بیک آغم ،
چپ بیریب ، جو خانه دن کیله دی.

دریا نینگ سین و قیگه ، مین بقیگه ،
تماکی تارتر بولسنگ کوز اوستیگه ،
تماکی تارتر بولسنگ باشیم چیلیم ،
ایچیده گی قور قوری بولسین دلیم.

دریا نینگ سین و قیده ، مین بقیده ،
 قول تو تیشیب قیچقیره ئی : اوست بقیگه .
مین بارسم ، ایللر ملامت قیله دی ،

کورسە کوزى کور بولسىن ، اوت بقىگە.

دو گانم د لدل درخت نىنگ دانە سى ،

دو گانمى ايرگە ، بىرمنگ آنه سى .

دو گانمى ايرگە ، بىرمنگ آنه سى ،

زى آلېب زرگرگە ، بىرمنگ آنه سى .

درىيا نىنگ اول ياغىدە اچچە ياغاچ ،

اوچىدە الحمد او قىدى قلدیر غاچ .

قلدير غاچ اوچرى بولسنىڭ ، يانىمدن اوچ ،

قناatinىنگە خط يازە ئى آغم گە اوچ .

درىچە دن قره ب تورگن دو گانم ،

قره كە جىك ترە ب تورگن دو گانم .

يارى نى كىلىشىنى او ايشيتىپ ،

قلدير غاچ دىك سىرە ب تورگن دو گانم .

درايى كويىلە كىيىپ توت قاقە دى ،

دشمنلر اولگن كونى گل تاقە دى .

دشمنلر، او لسین، او رنیدن تورمه سین،
قيرقى تولىپ، قيرق آشىنى كورمه سين.

دره - دره آق بىله گىم، قىز گىنه،
قانگە تولگەن دىر يورە گىم قىز گىنه،
قانگە تولگەن دىر يورە گىم، ديمىش من،
نور دىدە تاج سريم، قىز گىنه.

دشت ارا تورگەن گياب سن، دلبريم،
نظريمىگە تو تىيا سن، دلبريم.
بو يىغىننگىنى راست قىلاڭىن - بىر كورە ئى،
گوهر قىمت بهاء سن، دلبريم.

ديوالدىن بويله ب، قريدى بو يىكىت،
كونگلىدە او يله ب قريدى بو يىكىت.
كونگلىدە او يله گەنى مناسب يار،
مناسب يار گە قريدى بو يىكىت.

ديوالىنگىدىن بويله ب - بويله ب باقه من،

قىرغىز بولىپ شاه قناتىم قاچە من .

قىرغىز بولىپ شاه قناتىم قاقىنده ،

زامبىر بولىپ شىرىن ايتدىن چاچە من.

دو گانه جان اىكىمىيز بىردىكىغىنه ،

كاوشىمىز نىنگ نعلى قىلد يكىغىنه.

اىكىمىيزنى ، بىر قىسقە سالسىه لر،

اىكىمىيزنى طوطى مينا ديسە لر.

دو گانمینینگ دو گانه سی بار ایکن ،
دو گانم نینگ هم نفسی بار ایکن .
دو گانم نیکیگه ، باره ی دیب ایدیم ،
اویی قورغور ، بخشیده سی ، بار ایکن.

دنیانی دنیا دیب او تگن ، بار میکن ،
دنیانی پایانیگه ییتگن ، بار میکن .
دنیانی پایانیگه ییتگن بولسه گر ،
مینینگ دیک ارمانده او تگن بار میکن.

دریانی شمالی بولدیم آنه جان ،
یخشیلر یمانی بولدیم آنه جان.
قولیمده طلا چیلیم سرخانه سی ،
یازی جان خماری بولدیم آنه جان.

ز

زرد وزى کویلککه زامبىر اوچ بولر ،

صنم جانگه اويدن تورسه کيچ بولر .

صنم جان نى جايدن تورسه کيچ بولر ،

قير ميزى ليبىگه آغم اوچ بولر .

زىبا جان باعینگگه كىردىم اوزيم دىب ،

ايگە سى قىچقىرە دى ها قىزيم دىب .

اي فلك شو بلادن قوتىلسىمن ،

دو باره توتمە ئاتىنى اوزيم دىب .

زىبا جان ساچىن تَرْزُ ، ساچىن تَرْزُ

ساوچىلر كىلمە دىب يولگە قرر .

بىر قرر ، ايگى قَرْزُ - تاكى قَرْزُ ،

او يىگە كىرىپ زلقىنى ، بىر بىر سىر .

زىبا جان تام سالە دى ، پست پست گىنه ،

ايچىكە گل يايە دى ادرس گىنه .

گلیدن آله ید یسم تیکانی بار ،
سویدن ایچی د یسم ، ایلانی بار .

زیبا جان زیبا بوینگ دن آیله نی ،

یانه گه تیککن اوینگدن آیله نی .

یانه گه تیککن اوینگ طلا بولسین ،

ایچیده او غیل - قیزینگ مُلا بولسین .

زیبا جان ، زیبام سینگه پیوسته من ،

سینی کورماقه او زیم هو سده من .

اگر سینی کورمه ای اولسم ، زیبا جان ،

قیامت کونلریده دل خسته من .

زیبا جان نینگ اوچ قمیشده اویی بار ،

ینگی چیقعن نو نهال دی بویی بار .

ینگی چیقعن نو نهال نینگ دانه سی ،

یازی نی بدرغه قیلمنگ آنه سی .

زیبا جان هیده قوشینگنی من باقی ،

ایشیگیندن دریا بولیب من آقی .

ایشیگیندن دریا بولیب آقمه سم ،

بوي گىننگىدىن مرجان منچاڭ لر تاقى .

مس

سوزى پاکد يك يرقيره يدى توينىنگىز،
جوهر جانىم نى آلدى كوزىنگىز
اوزىنگىزدن بىر شىرىن سوز اىستە دىم
قرە د يم جەھان گە آيىنه، اوزىنگىز .

سوزوان ايتىماق مىنى ياد يم دە دور،
نىڭە بىر ماھ پريلر يانىمده دور.
نىچە بىر ماھ پريلر كىلىر - كىتىر
كىلەمە گنلرنى، داغى جانىمده دور .

سوزوانىم يوق اىكىن ساز ايلە سەم،
قنااتىم يوق اىكىن، پرواز ايلە سەم.
قنى مىننېنگ يىخشى فعل و يمانىم
تانگلر بارىب آلد يىگە راز ايلە سەم.

سوزوان ايتە - ايتە كويىدى تىلىم،

سوزوان آيتماق منى جان و د ليم .

سوزوان آيتمه سنگ، سن تور جاييننگه

دو گانتگ ملامتین آل بوينينگه .

سوزوان آيتى يوره ل نينگك توغرى سى،
من بوله ل گوزه ل جوان نينگك اوغرى سى.

كىچه پىتى منينگك يارىم كىلدى د يب
بىلە سەم، قىسى يوره ل دىر توغرى سى .

سوزوان سبز ستارىم گە سلام،
بوىي تال گوزى خماريمگە سلام.
بوىي تال گوزى خمار، صاحب جمال
بوينىنگك كوز تىڭمه سىن آلى طومار .

سوزواننى آيتە من او خشە تە من،
بىر چىلىم تماكى بىرسنگك چىيىكە من.
بىر چىلىم تماكى نى كىيفى بار
نېچە بىر او تكىن لرنى ياد ايتە من .

سوزوان نينگك من آيتە من كانى نى،
مزارى مسگر، يە سە گن، جامى نى .
مزارى مسگر، يە سە گن، جامى نى

سین بیله سن، قیمت و ارزانی نی.

سمرقند ساییگه قالدی، له گندیم،

قیده قالدی مینینگ بویی بلند يم.

کیتسه کیلر مینینگ بویی بلند يم

صدغی سریمه قالسه، له گندیم.

سریغ ارپه سمند آت تیشی ایمس،

عاشق لیک هر بیر نامرد، ایشی ایمس.

قول اوژه تسم اوzac - اوzac قاچه سن

مینی قولیم يولبرمن نینگ تیشی ایمس.

سریق کویلک سرونازیم بوی گینم،

قیچقیر سم بلبل آوازین یار گینم.

قیچقیر گنده بلبل آوازیم بیرمه سنگ

تانگ ده آچگن تازه غنچم او ز گیننگ.

سرغه ییب من، سرو درخت نینگ برگی دی،

ایله نیب من قوش پیچاق گلبندی دی.

ایشیته من "کیتگن یارینگ کیلدی" دیب
آچیلیپ من، گل لاله، برگی دی .

سرغه ییب من سرو درخت نینگ برگی دی ،
قیریلیمن، قوش پیچاق، گلبندی دی .
اشیتیپ من زیبا جانیم کیلدی دیب
آچیله من، باغ گلی نینگ رنگی دی .

سرغه ییب، سریغ سمان بولد یم شوگون ،
سنی دیب شو جايلرگه کیلد یم شوگون .
سن منی کیلگه نیم نی خوش کورمه سنگ
اوَلْ هم خسته اید یم سولد یم شوگون .

سینی جان تورت بورجی ده تورت دروازه ،
اکه جان مزار کیلیبدی آوازه .
اکه جان مزار کیلگه نی راست ایکن
تانگی تیل کوچه سیده یورگن ایکن .

سیور یاریم منی حویلیم یولینگیز ،

ينه ياريم "تيره مه" ده توينگييز .

آغه جانيم كيلمه سنگييز كيلمه نگييز

جان گينم كيمدن قاليبدي ، كونگلينگييز .

سينى اونده مىنى بوندە يرە تدى ،

اور تە مىزدە آقر دريايا يرە تدى .

آقر دريايا يىدى كيم آقدى كىتدى

بى و فا يار ايكن تسله دى كىتدى .

سرغه ريم من سرو درخت نينگ برگي دئ،
قه ره ييمن آش پيچاق نينگ دمي دى
ايشيتيب من كيتگن آغم كيلدى ديب
آچيليب من گل لاله برگي دى .

ساچمه ساچيب يول آچدىم كيلمه دينگيز،
پيستاقي ن تون بىچدىم كيمه دينگيز .
پيستاقي نى تونينى قاره كورىب
يقين يولىم نى ينه، ييراق كورىب

ساج و زلفينگ لاله باتسين قىز گينه،
سلسله نگ چككىنگىچه باتسين قىز گينه
يارينگنى سىويىب آلگن بوز كويىلە گى
آلتى يىل صندىق ده ياتسين قىز گينه

سايه قىتدى يورىنگ بىزلىر، قه يته يلىك،
آغم كيتدى دردinin كيم گه آيته يلىك.
آغم كىلسه رومالىن، قويىب كىتر

روماليين تيزه گه آليپ درد آيته يليلك .

سايه قيتدى منم قيتدىم ايزيدن ،

زيبا جان نى كويilk - ايشتان تيزيدن.

زيبا جان نى كويilk - ايشтан تيزيدن

قه بيريلىب موچچى آلر من ، يوزيدن .

سو ايچىده مىلد يرله يدى ، قىز گىنه ،

يارى اوچون جان اوره دى ، قىز گىنه .

يارى نينگ آلر خيالى يوق ايدى

اوزيدن جوچى يوباردى قىز گىنه .

سو ايچىده سليمان لر بوى بىرر ،

تار اوبيده اكه جانىم توى بىرر .

بىرە كللە ، اكه جان همتىنگە

قرە مە يدى بىرە نينگ قىمتىيگە .

سو نى قره نىڭ انيل - چنىل آقە دى ،

يارنى قره نىڭ دريچە دن باقە دى .

بیر باقیب ایککی باقیب، خوش یاقه دی
قه یریلیب قلم قاشی نی، قاقه دی .

سو، تگیده شیلدیرله یدی، قیز گینه،
آغم اوچون جان بیره دی قیز گینه
آغم نینگ آلر خیالی یوق ایدی
اور ته گه ساوجی یوباردی قیز گینه.

ش

شبرغان یولی بیتیب دور اور گیله ی،
یولیگه گیاه بیتیب دور اور گیله ی،
آیده - ایلدہ کیله دیگن سیور یاریم
کیلیشی نی اونیتیب دور اور گیله ی .

شمال تورسه قره زلفینگ قونغیراق،
حسرتینگد ن کوییب اولد یم کیل بیراق.
باره ی دیسم دوست و دشمن کوره دی
کورسه کورسین کوییب اولسین کیل بیراق .

شمعچیراغ - شمعدن چراغیم منگه باق،
یخشى ياردن اوzac راغیم - منگه باق.
يقيين بولیب کويیب يانیب ياتگونچه
اوzac بولیب انتظاریم يخشى راق .

شام بولسە شاه درخت لر توکيلر،
اوليم کيلسه تندە جانيم سوکيلر.
گل خمچە دن اوزگن لر زار يوللريم
ایرته بارسم - تار لحد گه تيقيلر .

شاه مردان دن کیله دی بیر نَسْنَس،
طوطى قوش جولان اوره دى درَقَسْ.
طوطى قوش، اوچر كيٽر قالر قس
طوطى قوش نينگك ايگه سى ملا نفس .

شاه مردان دن کیله دى تيوه لر،
اوستيده ليلاي شيدا - ميوه لر.
ميوه لرنى خيرات ايتسنگك تيوه لر
خسته كونگليم شاد ايتسنگك - نى بولر .

شاهى مردان شاخىگە إيلدى تۇنيم،
قه ييريليب آله ئى د يد يم سيندى قوليم.
بير طبيب ايگى طبيب - بيتىمىس قوليم
آخىرى يار قوينىدە بىتىگەن قوليم .

شاهى مردان شاخىگە إيلدى تۇنيم،
قه ييريليب آله ئى د يد يم سيندى قوليم.
كىچە - كوندوز دائىما قىلد يم دعا

سخى جان مراد بىرىنگك بىتسىين ڭوليم.

شام بولدى خان قىزى قىميرلە مىن،
وقتى نى بىلە سە قىرى نالىممس
ياشلىكىم دە منى كويىد يې گەن آنم
درد - حال ايتىمس، يورە گىم خالىممس.

شام بولسىه شام درخت پىدا بولر،
عاشق لىك اىيگى كوزدن پىدا بولر.
عاشق لىك قىلە من د يې قىلەمە غرور
قىيردە كى، مشكىل ايشلەر پىدا بولر.

شام دە شەھزادە د ن كىلدى خبر،
مىست ايد يەم او يقۇدن او يغىندىم سحر.
مىست ايد يەم او يقۇدن او يغىنمس ايدىم
يارگىيەن جانىيەدن كىلدى خبر.

شام بولسىه شام اىيراغىم بار منى،
شامدە گى ياردە سوراگىم بار منى.

باشگنینگ دن آيله نى جانىم يارىم

بىر كوررگە اضطرابم بار منى .

شمع اىيراق شبىم چيراغىم يخشى راق،

يامان يارد ن او زاق راغىم يخشى راق.

يا و ويق بولىپ كورىپ - يانىپ ياتگونچە،

او زاق بولىپ - انتظارىم يخشى راق .

شو كىچە بىر توش كورىپ من آنه جان،

قولىنگىزدە قوش كورىپ من آنه جان.

قولىنگىزدە قوشىنگىز فرزند ينكىز

باشىنگىز دە تاجىنگىز - دولتىنگىز .

شو كىچە يارگە بارىپ تو شىلگە نىم،

مېنگ تىنگە يارغى بىرىپ قوتىلگە نىم.

مېنگ تىنگە، هر بىر بوسنگ نىنگ صد قەسى

قلپااغىم گىراؤ، بىرىپ قوتىلگە نىم .

ط

طوطى قوش ۇوندى دىوارنىنگ غارىيگە،
كوب نظر قىلىمنىڭ كىشى نىنگ يارىيگە.
كوب نظر قىلسىنگ كىشى نىنگ يارىيگە
آسىلە سەن حكومت نىنگ دارىيگە .

طاچە دە پىالە قويد يم بىلە دى ،
بىك آغم گە خط يوبارد يم كىلە دى.
بىك آغم نىنك يوللىرى پىچك - پىچك
كىلىن جانگە يرە شر طلا كىچك.

ع

عاشق بولد يم ، همسا يه نينگ قيزيگه ،

كشته نى آيلنتيره دى ، تيزيگه .

آلیب اورد يم آلمه بيلن يوزيگه ،

آنە سى كوليپ قره دى قيزيگه .

عاشق بولد يم همسا يه نينگ قيزيگه ،

آلمه نى آتىب يوباردىم يوزيگه .

آنە سى كوليپ قره دى قيزيگه ،

آته سى اوليم تىله دى او زيگه .

عشق دل بيلن إشارت قىلدى يار ،

گل سووى بيلن طهارت قىلدى يار .

بىر إشارت قىلدى يار ، آلمه نى آل ،

آلمه لر كوز اوستيگه ، كوييد ير دى ، يار .

غ

غَلَلَه سَالَى يَاوِير چاغِيم دُولِيَّگَه،

مَهْمَان بُولَى آغَه جانِيم اوبييَّگَه.

مَهْمَان بُولِسْم آغَه گَيِّنِم اوبييَّگَه

دَسْتَه لَب روْمَال تُوْتَى گَل يوزِيَّگَه.

ق

قلدیرغاج کیلدی قلعه نی آلگه نی
عزرائیل کیلدی جانیم نی آنگه نی .
عزرائیل آتنگ اولسین آتنگ اولسین
قویمه دینگ آته - آنم نی کورگه نی .

قلدیرغاج قنااتی نی قه یر د یلر،
گوشتینی استخوان د ن آییرد یلر.
نیچه بار کوره آلمه گن بنده نی
دوست لریمد ن بیزلنی آییر د یلر .

قلدیرغاج قنااتینی، قه یر د یلر،
استخواندن گوشتی نی آییرد یلر.
بی وفاد ن بونچه امید یوق ایدی
آخری پیشاخه ده ساویرد یلر .

قاره زلفینگ حلقه سی بار بیر قوچاق،
آنه یورتد ن، کیلتیردیم بیر پیچاق.

ایکمە گىر پالىزدى اىكىد يىم سىز اوچون
يارىم نىنگك ڭولىنى كىسىدى شول پىچاق .

قەر، قەرەى، دەى، قەرەب تورگن، يىنگە مىز،
قرە كچك، ترەب تورگن يىنگە مىز.

اكم نىنگ بىل آوازىن ايشيتىپ
قلد يرغاج دىك، سەيرەب، تورگن يىنگە مىز .

قرە قوش كىلدى درخت گە قونگەنى،
عزرائىل كىلدى جانىم نى آنگەنى .
عزرائىل جان، آق يوزىنگ دن آيلەنى
بىر فصل قوى يارو دوستىم، كورگەنى .

قرە اوى نىنگ چىزمە لرى چىزىلىسىن،
اکە جانىم كىياو بولىپ سوزىلىسىن.
قە يناتتەسى، كىياو سرپا كىيد يرسىن
قە ينانەسى هزار إسپىند كويىد يرسىن .

قبلە دن تورگن شماڭ قار كىلتىرر،
كابىل جان كىتىگن آغم مال كىلتىرر.
كابىل گە كىتىگن آغم مالىنگ قەنى ؟

ساقالىنگىز آقە ردى، يارىنگە قە نى؟

قىزگىنە قىزىل قياد ن باشله مە،
بىر يىكەيتى مالى كوب د يې خوشلە مە
مال د يىگەن قول چىركىدە ئى، يو سە كىتەر
قىزىل گل نى هە طرفە تىلە مە.

قىزگىنە حر صىنگىنى قويىمە تىڭگە گە،
سرىنگىنى آيتىمە يىنە، يىنگگە گە.
دوست بىلىپ سرىنگىنى آيتىسىنگ يىنگگە گە
ينگە ساچىر جملە عالم بىندا گە.

قىز د يىگەن قىزىق بولمس مۇ آنه جان،
رومالي يازىق بولمىسمۇ آنه جان.
قىز د يىگەنى قىرىيلىپ بىر اوپسە لر
آلتى آى ضىق بولمىسمۇ آنه جان

قىزىل بوغدائى دىك پىشىپ سەن قىزگىنە،
كۈنداش اوستىگە توشىپ سەن قىزگىنە.

بىر ڭۇنداش اىككى ڭۇنداش او تر كىتىر
ناقابل يارگە تو شىب سىن، قىز گىنە.

قىزىل گىلدەن ايدى بىزنىنگ شاخە مىز،
گاھى تولدى گاھى تاشدى كاسە مىز.
گاھى تولىپ گاھ تاشسە كاسە مىز
بو گون گوندە كىرە لە بولدى آته مىز.

قىپ-قىزىل د يەمە قولىنگ گە آلمە من،
قاپ-قارە د يەمە كوزىنگ گە سورە من.
ايستە سنگ قولىنگ دە گى يارىنگ او زىم
ايستە سنگ قولىنگ دە گى تارىنگ او زىم.

قىزىل گل آچىلىپ نشانە بىردى،
سىنى عشقىنگ مىنگە تە يىدن يا پىشىدى.
سىنى عشقىنگ مىنگە تە يىدن يا پىشىدى
يورە لە بغرىم آلا و آلدى تو تىشىدى.

قرشى دن أىيق آقه دىر، قىز گىنە،

تۇرنه لە پەرين قاچە دىر قىزگىنە.

بخارا بىيگىت لرى پيوسته دىر

استخوا نىنگىنە ئىچاقە دىر قىزگىنە .

قىزىل گل نى سوگە تىشلە سوليمىس،

شو شهردە، بىر مسافر يورىمىس.

بو شهردە بىر مسافر يورىسى

قولدە رومال، كۈزدە ياشى، كۈرينىمىس .

قىزىل گل آچىلىپدى بىر رىشە دن،
كىلىننگ يار جان، كىتە يلىك بىر گوشە دن.
قولىنگىزدن كىلمە دى، يار اسرە ماق
بىر گپ اوچون قويد ينگىز اندىشە دن.

قىزىل گل آچىلىپ نشانە، بىرسىن،
الف دىك قامتىننگ جانىم گە اورسىن.
الف دىك قامتىننگ جانىم گە اورسە
سىنى تۇقىن آننگ بېشت گە بارسىن.

قىزگىنە تامدن او زىنى تىشلە دى ،
قونغىراق زلفىن آرقە گە تىشلە دى.
او، او ز تاغە و چچە سىنى، خوشلە مە ي
قىيىر دە گى بىگانە نى خوشلە دى .

قىزگىنە قىزىل قيادن، باشلە مە ،
مالى كوب دىب هر يىكىيت نى خوشلە مە.
مالى كوب دىب هر يىكىيت نى خوشلە سنگ

قره زلپینگ هر طرفگه تسله مه .

قیزیل گل بُته ده بولسین سُولمه سین ،
بی سلام او تگن نینک یولی بولمه سین .
هر کیشی عزت بیلن بیرسه سلام
پیغمبر یاشین یه شه سین ، اولمه سین .

قیزگینه آتینک نیمه ؟ مولمول یاقوت ،
مین سینگه قلین بیره ی بوغدای ساتیب .
سین مینگگه تاقی تیککین جَره قله تیب
مین سینکه کویلک آلی یره قله تیب .

قیزگینه قیزیل نی کییمه ، کیبر بولر ،
مین اولسم آنم نی قیزی کیم بولر .
مین اولسم آنم نی قیزی - کیلینی
هفته او تمه ی سیند یره دی سوزینی نی .

قیزگینه قیراچگه قویمه ، یوزینگ نی .
سوداگرگه کورستگن سین او زینگ نی

هر ييگيت نى مالى كوب ديب كوزله مه ،
قيزيل گل نى هر تمان گه تسله مه .

قاشى نى قراسىگە پيوسته من ،
من اونى كورسم د يب ، هو سله من .
من اونى بير كوريد يب كورالمه د يم
طوطى قوش باله سى ديك قفسده من .

قاشى قرا قىيردن كىلد ينگ قاشيم گه ،
قاشيق اورمى اىچمه ي تورگن آشيم گه .
عاشق ليك اصل اول دن بارايكن
تو گىنس سودانى سالد ينگ باشيم گه .

قاشى قرا لىغىدىن قرارىيم يوق منى ،
 يول او زاق لىگىدى ن آرامىيم يوق منى .
إيشيتىب من ينگى يارىيم كىلىدى ديب
اولتىرىب تورگنگە حاليم يوق منى .

كىليلين جان او زين بوينىڭدىن آيلە نە ئى ،

تراوغىم شىلد يېرىسىنگەد ن اوڭىلە ئى.

پىچاغىم تىز تىز بارىب كىلە ويرسە
قىچى دست تو تگن ۇولىنگەدن اور گىلە ئى.

قاقامە چوپ نى سو باسىبدى دو گانە،
آق يوزىنگە ئى خال باسىبدى دو گانە.

اوېي گويسىن بو شىطانلر قولىدىن
يار گىينىنگە ئى، غم باسىبدى دو گانم .

قره ساچلى يازى جانيمگه سلام،
بيداو آتلی يازى بىگم گه، سلام.
بيداو آتلی يازى بىگم گه سلام
خطگه سالىب يوباره ئى دعائى سلام.

قپقا د ير ككلييغىنگ نينگ كوزلرى،
روپه روده اولتيرىبىدى اوزلرى.
بىر گپيم بار يوزمه يوز آيتالىم يمن
عقلى بولسە انگله ب آلسىن، اوزلرى.

قاپ-قاره د يمه كوزينگدە سورمه من،
قىب-قىزىل د يمه قولىنگدە آلمە من.
آى چىقسە، عالم نينگ آقتابى من
مجلس اىچره قىزىلنىنگ سلطانى من .

قالىن تو قىب قىريلىبىدى برماغىم،
چىتمە چىتىب پوده بولدى تىرناغىم.
يازى جانىم نىرگە كىتدى كىلەمە دى

کیلمه سه الله گمانیم کورماغیم .

قالین تو قیب او نگ بر ما غیم توریدی ،
یازی منگه یا شیرین خط یو وردی .
او قیب کورد یم خط طرینی بیرمه بیر
او قیگونچه یوره ک - بغريم کو گردي .

قاشینگنی قره سیگه چیت دینگ منی ،
عاشق لیک سوداسیگه ساتدینک منی .
عاشق لیک سوداسیگه آلمه دی دیب
تاش پلخمان گه سالیب آتدینگ منی .

قاشگیننگ قره سیگه قوندوز بوله ی ،
کیچه لر یورالمه سنگ ، یولدوز بوله ی .
کیچه نینگ یولدوزیگه یورالمه سنگ
قولیمگه مشعل آلیب کوندوز ، بوله ی .

قاشینگنی نینگ قرا سیگه پیوسته من ،
من سینی آله ی دیب ، هو سده من .

من سینی آله یدیب آلامه سم
طوطي قوش باله سیده ئى، قفسده من .

قاشينگيىزنى قره سى، يوسه كىتمس ،
سيزنىنك ده ئى، تازه گل، باغىرده بىتىمس.
سيزنىنك ده ئى، تازه گل باغىرده، بىقسىه
سوره ب بار سم باغانىنگىز، ساتىمس .

قوليم ده گى او زىيگىم بىلر زىيگىم ،
چاشگاه يولگە كىتىگە نازلىيگىم
مىن ساغىن سەقىزىل يوزىم سرغە يەر
سن ساغىن سەنگ خط يوبارگىن نازگىم .

قوى كىلە دى قوزى چە سى ايزىدە،
تترۇن كويىلە تاغە جانىم تىنى دە
مىن آيلە نى قىزى بىلەن او غلىيد ن
عە دىب كىلسە، او پى يوزىدەن .

قولىمدى كى او زىيگىم بىلەن او زىيگىم ،

هفته لیک یول گه کیتیبدی یالغیزیم.

اولتیرگن کته - کیچیک قول کو ته رینگ

ساغ باریب سلامت کیلسین یالغیزیم .

قولیمده کی او زیگیم بیتر منگه،

دوست دن هم د شمن سوزی او تر منگه.

ساغ بولینگ آمان بولینگ ای دوستاریم

هر بیرده آوازه نگیز، بیتر منگه .

قولیم ده بار دیر گلیم قیزد یک کینه،
زیبا جان چیککه لری گل دیک کینه.
چیککه سیدن مو چچی لرینی آسم
شول زمان آچیله دی گل دیک کینه.

قولیم ده بار بیر رومالی او چقونی،
مین بونی قنداق تیکه‌ی، قیش کونی.
مین اونی شونده‌ی تیکه‌ی، اندازه گه
آغه جان با غله ب چیقر دروازه گه.

قولیمده گی رومالیم دیر او چقونی،
او چیگه، چیمریب بیر دیم مُشكی نی.
مُشكی نی شونده‌ی تیکه‌ی، اندازه گه
آغه جان با غله ب چیقر، دروازه گه.

ك

کيچكينه چرباغ ايچиде آلوچه ،

قيچقيره من تا آوازيم باريچه .

قيچقيرسم ، تا آوازيم باريچه ،

کابل جانده با بر جان مكتب بچه .

کيچكينه چرباغ ايچиде آچيليليدى نو بهار ،

مین ياريمنى ييتيرىپ من ، مشك عنبر تونى بار .

اوستىدە قاسىمى كويىلك ، يقه سىدە چاكى بار ،

راست يوزىدە پشه خورده ، چپ يوزىدە خالى بار .

كوكه رىب كورينه دى كوك نى باشى ،

قه ييريليلip كورينه دى يارنى قاشى .

اون دە مى اونبىردى مى ، اونى ياشى ،

گوهر قىمت بهاء هر بير قاشى .

كركىدن تويمىگە آرتدىم قىرق قزان ،

بىر يار اوچون بولىپىدى رنگىم خزان .

ياتىپىد يم سحر چاغى يار قوينىدە ،

اوېي گويسىن بىر مۇلا آيتدى اذان .

كىچكىنە ارىقچە دن تايىب تو شدىم ،
قولىمده طلا قىچى بخمل پىچد يم .
بخمل بىچگەن قولىم نىنڭ بندى بشقە ،
آغە گىنم آتىنى تايى ، قشقا .

كياو تونىنگ باغرى سچاق - سچاق ،
مېننېنگ يارىم قولىدە طلا پىچاق .
طلا پىچاق ڭلېنىدى عقىق مىدى ؟
گوزه ل يارىم يورە گى تقيق مىدى .

كاشكى من قره چىيىن بولسىم ايدى ،
قه يىريلىب قباخىنگە قونسىم ايدى ،
شو نچە كە رومال آلىپ كىش - كىشىلە سە ،
اولد يىرىپ دىدارىدەن تويسىم ايدى .

كاشكى اوئىم بىر كە دە بولسە ايدى ،
همە اويدەن اورتە دە بولسە ايدى .
اولتىرسىم گل زىيما بىلن تىز مە - تىز ،

دوست کولیب ، د شمن ، ادا بولسه ایدی .

کوز یاشیم کوڭر بولیبدی ، یازى جان ،

روماليم ھوللر بولیبدی ، یازى جان .

بو رومالنى یازى آلىپ بىغله سه ،

بو رومال مىندىن نشانە ، باغلە سه .

کوکكىنه کپتر بوله يلىك بىز اىكاو ،

ھواگە پرواز قىلە يلىك بىز اىكاو .

ايگى دريا بىر قوشىلىپ كىلگىنده ،

درىاگە كوپرىيك بوله يلىك بىز اىكاو .

كوك كىنه کپتر بولىب اوچە ئ يارىم ،

آق بىلە گىنگىزگە بارىب قونە ئ يارىم .

آق بىلە كنى كوتە رىب خط یازسنگىز ،

صد قە بىي یازگە خطىنگىز بولە ئ يارىم .

کوکكىنه کپتر کوزىنى سوزە دى ،

مېنینىڭ يارىم مىندىن كونگل اوزە دى .

يارگينم هرگيز كونگل او زمس ايدي ،

آلدидеه گي سيور يارى بوزه دى .

كوكه ريب كوريشه دى ميسه لر ،

بيزني ايلتيب يار قاشيگه قويسه لر .

كيم نينگ او غلى ، كيم نينگ قيزى ، ديسه لر ،

عمه وچه ، تاغه وچه "بچه" ديسه لر .

كوچه دن او ترايد يم ، حور او چره دى ،

سورمه كويлик بير پريزاد او چره دى .

يوره گيمده كنه درد يم بار ايدي ،

هم سبيكار ، هم طبيكار او چره دى .

كوچه دن او تگن ييگيت ، قه يتگن ييگيت ،

خدانينگ رحمتىگه باتگن ييگيت .

قدمى نينگ قويگه نى علم و هنر ،

يخشيلرنى ياد ينى ، ايتگن ييگيت .

كوچه دن او تيب باره دى الله چه تو نليككينم ،

قە يېرىلىپ يېر باقمه دى قَرچىغۇ بولىلىككىنم .

قَرچىغۇ بولىلىككىنمگە كىيم يېرىيبدى خام شراب ،

كوزلرى اوتدە ئى يانه دى - قىلدى - بغرىمنى كباب.

كۆچە دن او تىب بارە دى يېر گىنم ،

كەنتىدە مىلتىيغۇ بار مىرگەن گىنم .

اياغىدە ايتىيگى بار ، قونچى بار

قولىدە كتابى بار ، مُلا گىنم.

کوچه دن او تیب باره دی بای قیزی ،
ایته گی چیم کشته دن ، آیده ی یوزی .
مین سینگه قلین بیره ی ، قویدن قوزی ،
سین مینگه قلپاق تیککین تاو ویت کوزی .

کوچه دن او تیب باره دی اوچ کیشی ،
دو بیره چیرتر ایکن ، اور تنچیسی ،
دو بیره چیرتر گن قولینگ ، نالیشدہ دیر ،
سیویشگنلر همه سی بہشتده دیر .

کوچه دن او تیب باره دی اوچ کیشی ،
کیسه سیدن توکیله دی کیشمیشی
کیشمیشیدن ایگیلیب آله ی دیدیم ،
قلپاغیدن بورک اوره دی مشکیسی .

کوچه دن او تیب باره دی اوچ کیشی ،
کیسه سیدن توکیله دی کیشمیشی
کیشمیشیدن تیرگیله ب آله ی دیدیم ،

اول مینی یاریم ایکن ، اور تنچیسی .

کوچه دن او تر اید یم چارله دی قیز ،

چرخینی تنبایگه با غله دی قیز .

شو نچه که جیگیلله دیم قویمه دی قیز ،

آخری نالیشیمگه بیغله دی قیز .

کوچه دن او تهی دیدیم کپیک او چون ،

ایگی قیز اوریشه دی ، ایپیک او چون .

ای ، قیزلر اوریشمگلر ، ایپیک او چون ،

عطارلر جان بیره دی سیزلر او چون .

کوچه دن او تر اید یم ، آت او چره دی ،

آت او ستیده بیر پریزاد او چره دی .

یوره گیمده بار ایدی ، کهنه درد یم ،

هم طبیب و هم سبکدار او چره دی .

کوچه دن او تر اید یم ، تا پد یم قوریت ،

کیتیمدن هه یقیره دی: "چه ینه مهی یوت "

چىنە سم ، چىنە مە سم شىرىن قورىت ،
او شە او تگن كونلريم ، بولدى او نىت .

كۆچە دن او ترايد يم ، بىر ياقىمە دى ،
تونىنى كىفتىيد ن آلىپ قاقمە دى .
تونىنى كىفتىيد ن آلسە خالى بار ،
او يىگە بارسە ، قرچىغە يدە ئى يارى بار .

گ

گل لاله آچىلىپىدى رنگ - بىرنگ ،
آغە گىنەم اورتە بويلى سبزە رنگ .
آغە گىنەم نىيمە كىيسە يېرە شر ،
سبزە رنگىگە يېرە شە دى رنگ - بىرنگ .

گل لاله قانگە او خشىدى آنه جان ،
چىنگە راق بوستانگە او خشىدى آنه جان ،
چىنگە راق زلفى يىشىلدى آنه جان ،
يورە گىيم قىنە ب تىشىلدى آنه جان .

گل مینن بلبل مناسیب اولتیرر،
گل شاخه سین بلبل باسیب اولتیرر.
گل ایته دی: سیره، بلبلیم، سیره ،
سیره سم ، عاشق او زینی اولد یور.

ل

لیلا جان تند یرگه قره ب نان یا پر ،
پاشنه بلند کاویشیدن سو آقر .
پاشنه بلند کاویشیم قیلدیک گینه ،
لیلا جان یاری بیلن بیرد ک گینه .

لا چینی یه - لا چینی یه - لا چینی ،
کوک تیره ک تگیده اور دیم سا چینی ،
بیر خیال قیلدیم که آلیب قاج او نی ،
اوستیدن لعل و جواهر ساچ او نی .

۳

میمنه کوچه سی تارد یب ، بیغله یمن ،

بوییمگه مناسب یار د یب بیغله یمن .

بوییمگه مناسب یارنی بیرمه سنگ ،

امانت جانیمنی آل د یب بیغله یمن .

مین باره من ، بیوفانی کورگه لی ،

درد حالیم رومالیمگه تویگه لی .

بیوفا ، رومالینگ آلگین ، مین کوره ی ،

درد حالیم رومالینگگه تویگه لی .

مین زیبامگه ، تخت روان یوباره ی ،

خط بیتیب نامینی پنهان یوباره ی .

تولمه گن توقیز شیشه نی ، تولد یریب ،

زیبا جان ، درد ینگگه ، درمان یوباره ی .

مینی آتیم یازی د یگن بای بولر ،

بولگن یورتیم گوگلم قوتن سای بولر .

ای بولوت آیلنه گین یار اوستیگه
نونهالیم موزه "ایتیک" لری لای بولر .

مینینگک یاریم پسته مغز دانه سی ،
ییتى پیردن تىلە ب آلگن آنه سی .
یخشى کون نینگک هواسى ، ترانە سی ،
قىزىل گل دە ئى اوى سالە دى ، آنه سی .

مینینگک یاریم آت مینە دى ، توپى چاغ ،
آتىنى بويىنيدە تقر كوز مونچاغ .
آتىنى بويىنېگە تاقسە كوز مونچاغ
بالە جاننى آنه سى گە ، اوپىنچاغ .

مینینگک آغم ميسە نى باسىب اولتىرر ،
بويىنېگە قىمپىر آسىب اولتىرر .
بويىنيدە گى قىمپىرى مينىكى ،
لبىدە گى جورە خالى سينىكى .

مین او لسم او لیگیمگه کیملر کیره ک ،

باله م د دیب ییغله ما قه آنم کیره ک .

باش او ستیمگه مهربان تاغم کیره ک ،

وا ایلا کو تر ما قه آتم کیره ک .

مین کو ید یم ، مینگه هیچکیم کو یمه دی ،

کو یگن جانیم کو یب ادا بولمه دی .

کو یگن جانیم کو یب ادا بولمه سه ،

با شیم یا ستیق ، کو کسیم کورپه بولمه دی .

مین کیچکینه تاملردن طباق آله ی ،

او زیم تینگی قیزلر نینگ پخته سی مین ،

او زیم تینگی قیزلر نینگ نوخته سی مین .

مین تاغمگه تخت روان تو زه ته ی ،

خط بیتیب قلمده سوزوان او زه ته ی .

مسافر یورگن آه تاغه جانیم ،

یککه دیب یالغیزگه ، همراه او زه ته ی .

مُلا جان مُلا باشينگَد ن آيله نه ي ،
اوسمه قوييگَن دال قاشينگَد ن آيله نه ي .
اوسمه قوييگَن دال قاشينگَك ، يوسمه كيتر ،
لب عقيق مرجان تيشينگَدن آيله نه ي .

مونداغم موند يلاوچي موز بوله مى ،
مونداغم دينگيلاوچي قيز بوله مى .
هه لى باره ي آته سينى قاشىگه ،
نيچه بير سوزلرنى آيتە ي يازىيگە .

ن

نى عجب د ير آسمانى بى ستون ،
بو د نيا ده بارميكن بغرى بوتون .
بو د نيا ده بار بولسە بغرى بوتون ،
قااغذ دن او تين قيلە ي گل دن توتون .

٦

همسایه کوچیگی ده يدی قاپه دی ،

يه شيريب قويگنلر يمنى تاپه دی .

آت گيننگ دن اور گيله ی ، آغه جانيم

سيور يارينگ مينگه تهمت تاقه دی .

هواده شرشر ، باران ياغه دی ،

زيبا جان چادر ده اينك ساغه دی .

زيبا جان نى كوزلرى قاپ قاره دير

يازي جان نى يوره گى صد پاره دير .

ى

يا ور چاغ تارتى ديدم ، تارتالمه ديم ،
قرنيم نينگ آچلييگىدين ، ياتالمه ديم .
بو سينينگ ئالم آتنگ نينگ جورىden ،
چيقە رىب اوچ تنگە گە ، ساتالمه ديم .

يازىدە بير آتى بار جىرىه ن قشقە ،
اوستىدە طلا اىڭر بندى بشقە .
بىر سلام ، اىڭى سلام قرينداشگە ،
مسافرلىك توшибىدى ، عزيز باشگە.

يازى جان ياز ايله دى ، باز ايله دى.
تاقيقە چيقىب حقيقە فرياد ايله دى .
قولاق سالدى ، يار آوازى كىلمه دى ،
پىچاڭ آلىب سىنە سين چاك ايله دى .

يازى جان ياقتن يارىنگ كىلد يى ،

غمگە تولگن ، غمگساريينگ كيلد يا .

غمگە تولگن ، غمگساريينگ زيبا جان ،

زيبا جان ديب سيور يارينگك كيلد يا .

يازى جانم كوچه ده او ينر آشيق ،
قلپاغينى دال قويىب ايتىر قوشيق ،
قلپاغينى دال قويىب ايتىسە قوشيق ،
شىرىغان نىنگ قىزلرى اونگە عاشق .

يازى جان رومال يوباردى قوش گلى ،
من اونى قنداغ تىكە ئى بو قىش كونى ؟
هر قنداغ بولسە ، تىكە ئى ، بو يازى گە ،
يازى جان باغله ب چىقسىن ايازگە.

يازى جان مىن سىنىنگ خالە نگ بولە ئى ،
سحر چاغى آچىلگەن لالە نگ بولە ئى .
سحر تورىب سىن مىنى خالە د يسىنگ ،
صد قە خالە دىگەن تىلىنگ بولە ئى.

يازى جان آتدى پلخمان تاشىنى ،
پالىز ايڭدى ، سرچشمە نى باشىنى .
زىبىا جان كىرىب اوزر بىر جىت قاون ،

کیم گه کیره لک بولسە آلسین لاشینى .

يازى جان آچگىل يره نگنى ، من كوره ئى ،
چولده يورىب طبىب لردن مىن سوره ئى .
طبىب اىتسە ، يوره لک قانى دارى د ير ،
خنجر آلىپ بول يوره گىم نى ياره ئى .

يارگىنەم يارىم دىيمە دى ، نى قىلە ئى ،
قول آچدىم تىنگە قىلە دى ، نى قىلە ئى .
بىر تىنگە ، اىكى تىنگە ، د ير صدقە سى ،
روماليم اويدە قالىبىدى نى قىلە ئى .

يارگىنەم ، يار ايلە دى ، باز ايلە دى ،
كوك رومال آلدى ، كوزىنى باغلە دى .
كوك رومال آلىپ كوزىنى باغلە سە ،
مىنى ايلتىب ، غەمانە گە تىلە دى .

يارگىنەم يارىم دىيمە دى ، اوله من ،
آلتى آى ياتگن كىسل دىك بولە من .

آلتى آى ياتىگن كسل تىرلر تورر ،
زىداليم نىنگ رنگى د يك سرغه ريم من .

يارگىنم مزار جانگە باردى يمىيكن ،
جايىنى شماڭاھ دن سالد يمىيكن .
جايىنى شماڭاھ دن سالسە يارىم ،
يكىكە ياتىب او يقوسى كىلد يمىيكن .

يارگىنم رومال يوباردى آسمانى ،
اوچىيگە توگىب يوباردى اوسمەنى ،
اوسمەسى خراب اىكىن ، هىچ توتمەدى ،
وعده سى يلغان اىكىن ، بىر كىلمەدى .

يارگىنم حويلى سالىبدى پست گىنه ،
ايچىيگە گل اىكىيبدى يكىد ست گىنه .
گل تىرىھ ئى ليك ، گل تىكىانى بولمە سين ،
يار توته يليلك ، طلبىگارى بولمە سين .

يار ديد يم ، يار ادا قىلدى منى ،

عقيق ايديم كهربا قيلدى ، منى .

آته - آنه قولىدە ، بير گل ايديم ،

بىرگە تسله ب كمبها ، قىلدى منى .

يار ديد يم ، يار ادا قىلدى مينى ،

عقيق ايديم كهربا قىلدى ، مينى .

قطىده گى عطارى اىپك ، ايديم ،

بىرگە تسله ب كم بهاء ، قىلدى مينى .

يار ديمنگلر يار ادا قيلگن مينى ،
عقل و هوشيمدن جدا قيلگن مينى .
عقل هوشيمنى او بيردن آليب ،
ساغ ايديم ديوانه قيلگن مينى .

يار - يار ، يار مكارىنگ بوله ئى ،
يار جانىم ، برگ شفتالىنگ بوله ئى .
كىچە لر قوينىنگ تولىب يارىنگ بوله ئى ،
كوندوزى عاشق زارىنگ بوله ئى .

ياريم كىلدى قاش و قباiginى يىغىب ،
بىلىگە طلا قمچىنى ، قىستىرىپ .
أولدىن كويىگن باشىم آزمى ، مينى ،
اولتىرىپدى دروازه ده ، قىچقىرىپ .

ياريمىگە رومال يوباردى - باغله سىن ،
اوچىدە گى خطنى كورىپ ، يىغله سىن .
اوچىدە گى خطنى كورىپ ، يىغله سە ،

مین بار گونچه ، یوزی خاطر سقله سین .

یا خدا یا مین نیچون دیوانه من ،

تند یری قیزغین گه تو شمه ی یانه من .

بو دنیا ده بار ایدی ایگی دوستیم ،

بیرین کورسم ، بیرین کورمه ی اوله من .

یا خدا یا بو آسمان بی ستون ،

بو دنیا ده بار میکن بفری بوتون ؟

بو دنیا ده بار بولسه بفری بوتون ،

کاغذ دن اوچاق قیله ی گلدن او تین .

یارگینم چوپ ارغیمچاق اوچه دی ،

قولیده چینی کاسه چای ایچه دی .

چینینی نادانگه بیرمنگ سیند یرر ،

جیین گینم قچان کونگل تیند یرر .

یولرده چوچی مامه ، بوی بیره دی ،

آغه جانیم او غلیگه توی بیره دی .

یوز آفرین آغم نینگ همتیگه ،

قره میدی برنج نینگ قیمتیگه .

یوللریده چوچى مامە نى سايدىسى ،

نار توغىيدى ، آغە جانىم اروانەسى .

نار ميدى نارچە ميدى ، اروانەسى ،

طلاد ن بولگۇن ميدى دروازەسى .

يىغله ب - يىغله ب رومالىمنى ھول ايتدى ،

قبله دن تورگۇن شمالگە قورىتدى .

قبله دن تورگۇن شمال چىنگ و غبار ،

نى گناھىيم بار ايدى پرورد گار .

يوگورىب چىقد يم ارىق نينگ باشىگە،

ايىككى قىز اوسمە توپىدە قاشىگە.

آنەسى كولىب قره دى قىزىيگە

آتهسى اولىم تىلە دى باشىگە .

يوگورىب چىقد يم ارىق نينگ راشىگە

ایاغیم، قه یریلدی، چقماق قاشیگه.

اولیم کیلدی یازی نینک گل باشیگه

آتینی سوغاره دی کوز یاشیگه.

یوزگیننگ خالدار ایکن دور بیلمه دیم،

باشقه نی کوردیم - کوزیم گه ایلمه دیم.

شونچه قیلد یم تال درختنی پرورش

ساشه سی بار میوه سینی کورمه دیم.

يوره گيم تا يېب تېشىلدى آنه جان،

قۇغىراق زلفيم يېشىلدى آنه جان.

بى و فانىنىك جورى گە كويىدى يوره ك

ناله مىز كوك كە قوشىلدى آنه جان.

يورىنگ يىنگە، بىلە، آت نى چاپە يلىك،

آت نى چاپىب يازى جان نى تاپە يلىك.

يازى جانىم بوئير لرده بولىمە سە

چولڭە چىقىب يازى جان نى تاپە يلىك.

يورىنگ قىزلر بارە يلىك او لياڭە،

باشىمېزنى أورە يلىك زنجىر گا ھ گە.

اي زىمېزدن خضر آته چىقسە لر

سلام بىرسك شاه خوبان د يسە لر.

يورىب - يورىب مىنگە كروان بولىمە دى،

تاشقۇغان شەرىيگە مهمان بولىمە دى.

آق سوتىنى اىه مە ئى بىرگەن آنم

بیر زمان د رد یمگه درمان بولمه دی .

یوقاری بارسم بوویم نینگک باغی بار،
قه یگه بارسم، شو، اولیم نینگک داغی بار.
آه اولیم! قه یگه باره سن بوزگه نی
گل نی قوییب مُغچه سینی اوزگه نی .

یوقاریدن کیله دی یارنی اوزی،
بیته گی چوم کشته لیک آی دیک یوزی.
آنگگه سنه ب بیرسم بیر مینگک قوزی
خداییم سینی قیلمس مینگه راضی.

یوقاریدن کیله من سیز بیلمه یسیز،
چاد یریم کیر بولبیدی سیز یومه یسیز.
چاد یریمنی کیرینی یامغیر یوسین
یوراگیم نی دردی نی خدا بیلسین .

یوقاریدن کیله من کیپک اوچون،
ایگی قیز اوریشه دی ایپک اوچون.

يا قىزلىر او رىش منگلر اىپك او چون
يىكىيتلىر خذ مت قىلىر، سىزلىر او چون .

يوقارىيد ن كىلە من آتىم تورسون،
مس تواقتە سو سالى تىنېب تورسىن.
زرگرگە يوبارگند يم طلا حلقة
ايچىيگە مس قوشىبدى قولى سىنسىن .

يوقارىيد ن كىلە دى، آت اوينە تىب،
قۇنى تون كىيىد يم مىن بىل باغله تىب.
ينگە لر آش پىشىرىينگە هول و قىتىق
ايچىمە گنگە ايچىرە ئى درد يم آيتىب.

يوقارىيدن كىلە من : او قىمى - او قىمى ،
قىرمىزى هيكل بااغى تو قىمى - تو قىمى .
قىرمىزى هيكل بااغى بىللەر بااغى ،
يوزىنگە ئىللەر سىپە ئى ، قالسىن داغى .

يورچاقنى تارتە من كانى بىلن ،

بیر تاواق شوروا، کیلتیر نانی بیلن .

بیر تاواق شوروا گیننگگه تویمه دیم

اوستیگه قتله مه، قوی، دانی بیلن .

یاورچاق اوزی یخشی گردی یامان،

هر بیرده عاشق بولسه دردی یامان .

عاشق بولسه معشوق بارر قاشیگه،

رومالي تولدی کوزیم نینگ یاشیگه .

ینگه جان، ینگه جمالینگنى كوره ي ،
آغم گه تيڪكن رومالينگ نى كوره ي .
آغم گه تيڪكن رومالينگ بولمه سه
بوغچه آچينگ زيب سازينگ نى كوره ي .

ینگه جان، ینگه جمالينگنى كوره ي ،
آغم گه تيڪكن رومالينگ نى كوره ي .
آغم گه تيڪكن رومالينگ بولمه سه
بوغچه آچسنگ ساز تارينگنى كوره ي .

داکتر فیض الله ايماق

نینګ قيسقچه ترجمهء حالی

شاه مردانقل او غلی فیض الله ايماق ۱۳۲۴ هجری بیل ده افغانستان نینګ جوزجان ولايتي گه قره شلی اندخوی شهری، باغبوستان قیشلاغیده محنت کش عایله سیده تولد تاپدی. ملتى او زبیک، اندخوی شهریده گی قورغان ناملى باشلنځیج مکتب نی توګه تیب، کابل ده گی ابن سینا و دار المعلمین ده تحصیل آلدی. بیر بیل نادریه لیسه بی ده او قو تو چیلیک قیلیب، کابل دار الفنوئی نینګ تیل و ادبیات فاکولته سیگه او قیشگه کیردی.

۱۳۵۰ هجری. شمسی بیلی مذکور فاکولته نینګ ژورنالیزم بولیمنی توګه تیب، افغانستان رادیوسی ترکیبی ده گی او زبیک، ترکمن، بلوج، پشه بی و نورستانی پروگراملري مدیری وظیفه سی ده ایشله دی. ۱۳۵۳ هجری. شمسی بیلی ملی پروگراملر یا پیلیشی نتيجه سیده افغانستان رادیوسی نینګ تربیوی ایشیتیریش لری بویچه مدیری صفتیده ایشله ی باشله دی. بیر نیچه بیللردن سونګ "برادر ملتلر" پروگرامی تیکلنګندن کیین، ینه اوز ساحه سیده ایشینی دوام ایتتیردی. قطار بیللر پروگرامرنی اوزی تیارله ب نطاق لیک قیلیدی. رادیوده ایش فعالیتی نی کوزه تګن رهبریت اوئی باش مدیر ایتیب تعیینله دی. ایش فعالیتی نی پروگرامرنینګ رنګ - برنګ لیگی گه کتته اهمیت بیردی. قریب مینګ گه یقین تو شیقلرنی، جمله دن فولکلور ژانریده گی تو شیقلرنی، او زبیک خواننده لرنی رادیو گه جلب ایتیب، فيته گه تو شیردی و بو تو شیقلر حاضر ده افغانستان رادیو سی نینګ موسیقه آرشیفي ده سقلمماقده. ۱۳۵۱ بیل ده افغانستان اطلاعات و کلتور وزیر لیگی تمامانیدن پروگرام لرنینګ یوقاری سیویه لیگی او چون فخری یارلیق و پول مکافاتلری بیلن تقدیرلندی.

او افغانستان رادیوسی اوزبیک پروگراملری نیننگ ایلک قلديرغاه نطاقلريدن بريدير. قطار علمی و تحقیقی مقاله لری مطبوعاتده نشر قيلنماقده. جمله دن اويننگ مقاله لری قويده گسی جريده لر و مجله لرده باسيليپ چيققن:

"ادب مجله سی" ، "انيس" ، "ژوندون" ، "عرفان" ، "پيمان" ، "آواز" ، " مليتهاي برادر" و لايت لر جريده لريده - باسيليپ چيققن. فيض الله ايماق كويبراق اوزبیک تيلی و فولكلوری رواجيگه حصه قوشگن و طنداشلريميزدن حسابله نه دي. اويننگ ۳۵ گه يقين دری و اوزبیک تيللريده گی شعرلری افغانستان و اوزبیکستان مطبوعاتیده چاپ بولگن.

۱۳۵۹ هجري. شمسی ييل، ۲۰ ييل مايني ده افغانستانلیک اوزبیکلر آره سيدن توپله گن فولكلور نمونه لری "خلق دردانه لری" نامله نيشی آستيده، اطلاعات و كلتور وزيرليگى تامаниدنه كابل ده دری ترجمه سی بيلن باسيليپ چيقدى. بو اثرده افغانستان اوزبیک خلقى نيننگ آغزه کی ايجادي نمونه لری، قوشىقلر، ايرتكىلر، مقالللر (ضرب المثللر)، باله لر سرودلرى، تاپيشماقلر، داستانلر جمعلنكىن. مذكور اثر چاپ بولمසدن آلدین يعني ۱۳۵۵ هجري. شمسی ييل ده "خوشحال خان ختنك" ناميده گی عالي مكافات گه سزاوار بولدى.

داكتر فيض الله ايماق نيننگ نشرگه تيارله گن ائرلرى رويخطي:

- ۱ - اوزبیكچه، دری - پشتو کيچييك قاموس".
- ۲ - افغانستان ليك اوزبیك شاعرلری نيننگ ترجمه ، حالی و اولرنيننگ خلاقى ايجادي نمونه لری.
- ۳ - افغانستان اوزبیکلری نيننگ رسم رسوملى.
- ۴ - افغانستان اوزبیك خلق قوشىقلرى (دوكتور ليك علمی رساله سی).
- ۵ - "خلق دردانه لری" ۳ جلدی. (گور اوغلى داستانى).

فيض الله ايماق افغانستان راديوسي ملي پروگراملر باش مدир لوازيمىده ايسله ب يورگن پيتلريده (۱۳۶۱ ييلى) تاشكىندگه اسپيرانتوره گه اوقيشگه يوباريلدى. او پروفيسر محمد نادرخان سعيداوف رهبرلىگى ده ميرزا اولغبيك ناميده گى دار الفنون قاشىدە "افغانستان اوزبیكلری خلق قوشىقلرى" ناملى علمى رساله نى حمايه قىلدى و داكترلیك علمى عنوان گه سزاوار بولدى.

محترم فیض الله ایماق تاشکند ده استقامت قیلگن پیتده قویده گی ایشلرنی بجردی:

- ۱ - اوچ ییل رادوگه (کمه لک) نشریاتیده ترجمانلیک وظیفه سیده ایشله ب، ایککی کتته داستانلر کتابیینی اوزبیک تیلیدن دری تیلی گه ترجمه قیلدی.
- ۲ - "خلق دردانه لری" کتابیگه قوشیمچه لر کیریتیب، غفور غلام نامیده گی "ادبیات و صنعت" نشریاتیده کریل خطی ده ۱۵ مینگ نسخه ده باسیلیب چیقدی.
- ۳ - تاشکند دولت شرق شناسم لیک انسټیتوتی ده دری تیلیدن سباق بیردی.
- ۴ - کوب گینه مقاله لری اوزبیک مطبوعاتیده چاپ ایتیلگن. ۱۹۸۹ ییلی "گلستان" مجله سی اداره سی تامانیدن "فحري يارليك" بیلن مکافاتلندی. مذکور آینامه ده اوئینگ بیر قطار مقاله لری باسیلیب چیققىن.
- ۵ - تاشکند ده چیت ایل لیک وطنداشلر اوچون چیقه دیگن "آيدین" جریده سیده محرر بولیب ایشله دی.
- ۶ - "اوزبیک فلم" ده ۲۰ ته حجتلى و بدیعی فلمرنی دری و اوزبیک تیلی ده گی دوبلاژگه اشتراك ایتگن.

داكتر فیض الله ایماق ۱۹۹۱ ییل دن بویان افغانستانده گی ناتینچ وضعيت طفیلی اوزبیکستانگه کیلیب، تاشکند رادیوسی نینگ افغانستان اوچون ایشیتیریشلر بولیمى ده حاضرگه قدر دری تیلی ده نطاق بولیب اشله ب کیلماقده.

ایماق دری و اوزبیک شاعرلری نینگ شعرلرینی جوده مهارت بیلن دیكلەم قىله دى.

او ۱۳۷۷ هجري. شمسى ییلدن باشله ب تاشکند ده گی افغانستان ایلچى خانه سیده مدنیت ایش لری مسؤولی صفتیده ھم ایشله ب کیلماقده. عین حالدە امریکا قوشمه ایالتلری ده تشکیل ایتیلگن "افغان هنرمندلرى اویوشمه سی" تامانیدن مرکزی آسيا بویله ب افغان هنرمندلرى رئیسى صفتیده تعیین لندى.

او عايله لى، ایککی اوغىل، ایککی قىزنىنگ آته سى.

سوزوان

SAVZIVON

"YOZI va ZEBO"

dostonidan qo'shiq namunalari

(Afg'oniston O'zbeklarining badiiy og'zaki ijodidan)

Yozib oluvchi va nashrga tayyorlovchi

Dr. FAYZULLA AYMOQ

Nashr homiysi:

ABDUJALIL RASHIDZODA

Toshkent – O'zbekiston – 2003 y.

**Bosishga ruxsat etildi 9.06.2003 y. Bichimi 60'84 1/16. Hajmi 7,25
bosma taboq. Adadi 1000 nusxa. Buyurtma . O'zbekiston Milliy
Universitetining Jurnalistika fakulteti bosmaxonasida bosildi.**

Bahosi kelishilgan narxda.

© «ZAR QALAM» nashriyoti.